

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

NUTARIMAS
DĖL CIVILINĖS SAUGOS STIPRINIMO IR PLĖTROS PROGRAMOS
PATVIRTINIMO

2024 m. Nr.
Vilnius

Lietuvos Respublikos Seimas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo pagrindų įstatymo 5 straipsnio 1 dalimi bei Lietuvos Respublikos strateginio valdymo įstatymo 18 straipsnio 2 dalimi ir įgyvendindamas Ilgalaikių valstybinių saugumo stiprinimo programų rengimo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Seimo 2013 m. gruodžio 19 d. nutarimu Nr. XII-724 „Dėl Ilgalaikių valstybinių saugumo stiprinimo programų rengimo plano ir Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių planavimo dokumentų rengimo plano patvirtinimo“, 2 punktą, n u t a r i a:

1 straipsnis.

Patvirtinti Civilinės saugos stiprinimo ir plėtros programą (pridedama).

Seimo Pirmininkas

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos Seimo
2024 m. nutarimu Nr.

CIVILINĖS SAUGOS STIPRINIMO IR PLĖTROS PROGRAMA

PREVENCIJA – PARENGTIS – REAGAVIMAS – ATSTATYMAS

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Civilinės saugos stiprinimo ir plėtros programa (toliau – Programa) yra ilgalaikė valstybinė saugumo stiprinimo programa, kuria siekiama įgyvendinti Nacionalinio saugumo strategijos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. gegužės 28 d. nutarimu Nr. IX-907 „Dėl Nacionalinio saugumo strategijos patvirtinimo“ (toliau – Nacionalinio saugumo strategija), 36 punkte nustatytus valstybės pasirengimo valdyti krizes ir ekstremaliąsias situacijas užtikrinimo uždavinius (išskyrus 36.5 papunkčio nuostatas dėl viešojo saugumo institucijų gebėjimų ir pajėgumų atremti hibridines grėsmes, dalyvauti valstybės gynyboje ir užtikrinti nacionaliniam saugumui svarbių įrenginių, turto ir objektų fizinę apsaugą vystymo. Šios nuostatos įgyvendinamos per Viešojo saugumo stiprinimo ir plėtros programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Seimo 2023 m. birželio 22 d. nutarimu Nr. XIV-2088 „Dėl Viešojo saugumo stiprinimo ir plėtros programos patvirtinimo“ (toliau – Viešojo saugumo stiprinimo ir plėtros programa) (1 pav.) ir 2021–2030 metų nacionaliniame pažangos plane, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. rugsėjo 9 d. nutarimu Nr. 998 „Dėl 2021–2030 metų nacionalinio pažangos plano patvirtinimo“ (toliau – Nacionalinis pažangos planas), nustatytą 10 strateginio tikslo „Stiprinti nacionalinį saugumą“ 10.4 uždavinį „Užtikrinti efektyvų krizių nacionalinio saugumo srityje ir ekstremaliųjų situacijų valdymą bei jų prevenciją“.

1 pav. Nacionalinio saugumo strategijoje nustatyti krizių valdymo ir civilinės saugos srities uždaviniai

Valstybės pasirengimo valdyti krizes ir ekstremaliąsias situacijas užtikrinimo uždaviniai

Plėtoti nacionalinius grėsmių vertinimo ir išankstinio perspėjimo pajėgumus, reguliariai organizuoti mokymus ir pratybas, siekiant užtikrinti veiksmingą krizių ir ekstremaliųjų situacijų prevenciją, pasirengimą joms ir jų valdymo sistemos veikimą

Sukurti vientisą krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo sistemą, užtikrinti jos sąveiką su mobilizacijos sistema

Plėtoti civilinės saugos sistemos pajėgumus, stiprinant kompetencijas civilinės saugos srityje, organizacinį parengtumą, užtikrinant pakankamus materialinius ir žmogiškuosius išteklius

Ypatingą dėmesį skirti pasirengimui galimoms avarijoms Baltarusijos atominėje elektrinėje Astrave, didinant valstybės ir savivaldybių institucijų pasirengimą, civilinės saugos sistemos ir Lietuvos kariuomenės pajėgumus, kad būtų užtikrintas efektyvus reikalingų funkcijų atlikimas galimos avarijos atveju

Nustatyti tvirus valstybės rezervo kaupimo principus ir kriterijus, įdiegti inovatyvius jo administravimo sprendimus bei užtikrinti reikiamą valstybės rezervo kaupimą

Įgyvendinti klimato kaitai mažinti ir prisitaikyti prie jos skirtus projektus, ypač siekiant geriau pasirengti klimato kaitos nulemtoms ekstremaliosioms situacijoms ar galimiems geopolitiniams pokyčiams, tokiems kaip masinė migracija ar konfliktai dėl išteklių

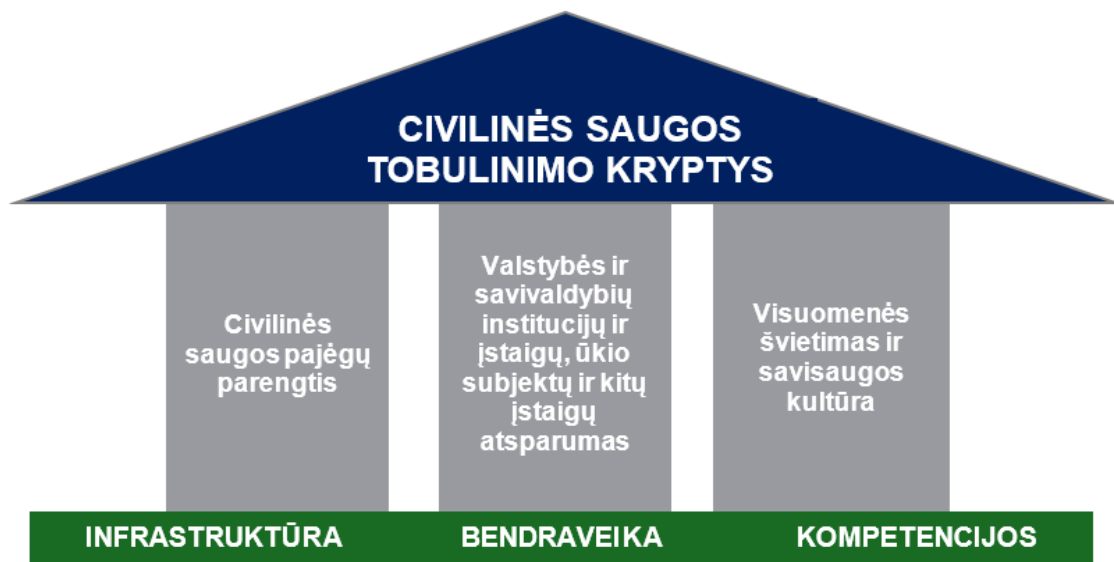
Didinti visuomenės savisaugos kultūrą – gilinti žinias, kaip pasirengti galimoms krizėms ar ekstremaliosioms situacijoms, apsirūpinti būtiniaisiais maisto produktais ir geriamuoju vandeniu, lavinti savo saugumo užtikrinimo įgūdžius

Duomenų šaltinis – Nacionalinio saugumo strategija

2. Lietuvos Respublikos Seime atstovaujamų politinių partijų 2022 m. liepos 15 d. pasirašytame susitarime „Dėl Lietuvos nacionalinio saugumo ir gynybos artimiausio laikotarpio sustiprinimo“ numatyta stiprinti civilinės saugos, kaip vienos iš pamatinių visuotinės gynybos modelio atramų, pajėgumus, siekiant vystyti jos gebėjimus veikti krizių, ekstremaliųjų situacijų ir karo sąlygomis, taip pat didinti valstybės pasirengimą branduolinės ir radiologinės saugos srityje.

3. Esminės civilinės saugos tobulinimo kryptys yra paremtos trijų ramsčių struktūra (2 pav.).

2 pav. Civilinės saugos tobulinimo kryptys

Duomenų šaltinis – Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija

4. Programos strateginis tikslas – užtikrinti krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos parengtį, atsparumą ir dinamiškumą (adaptyvumą) sudarant sąlygas veiksmingai prevencijai, reagavimui ir greitam atsistatymui, atsižvelgiant į aktualius iššūkius, grėsmes ir pavojus.

5. Atsižvelgiant į pasikeitusį saugumo kontekstą ir Lietuvos Respublikos strateginiuose valstybės saugumo ir gynybos srities dokumentuose nustatyto visuotinės gynybos modelio diktuojamus imperatyvus, Programoje nustatomi civilinės saugos stiprinimo ir plėtros prioritetai ir jų įgyvendinimo kryptys, pažangos priemonės, jų rezultato rodikliai ir numatomos preliminaros pažangos lėšos Programai įgyvendinti iki 2030 m. Programos įgyvendinimas grindžiamas visos visuomenės įtraukimo (angl. *whole-of-society*) samprata.

II SKYRIUS APLINKOS ANALIZĖ

6. Civilinė sauga, kaip visuomenės apsaugos institutas ir viešojo saugumo dalis, susiformavo paskutiniaisiais XX a. dešimtmečiais ir kildinama iš civilinės gynybos koncepcijos, kurios genezė sietina

su pasauliniais karais XX a. ir poreikiu apsaugoti gyventojus. Civilinė gynyba savo esme buvo orientuota į visuomenės parengties karinėms grėsmėms organizavimą ir užtikrinimą. XX a. pabaigoje dėl geopolitinių ir geostrateginių pokyčių ir karinėms grėsmėms prarandant aktualumą, civilinė gynyba evoliucionavo į civilinę saugą (ypač Europos regione), kuri labiau suvokiama kaip saugumo srities paslauga visuomenei ir daugiausia orientuojama į gamtinių ir technogeninių šaltinių sukeltus pavojus (kurie nepasižymi strateginio ar egzistencinio pobūdžio grėsmėmis valstybės mastu) bei apsaugą nuo jų. Pastaruoju metu iš esmės pasikeitus saugumo kontekstui regione ir pasaulyje, siekiant užtikrinti viešąją saugumą, konstatuojamas poreikis civilinei saugai grįžti prie civilinės gynybos elementų atliepimo.

7. Akcentuojant būtinybę civilinės saugos institutui išlaikyti aktualumą ir adaptyvumą pasikeitusiai ir nuolat besikeičiančiai saugumo aplinkai, svarbu atsižvelgti į civilinės saugos vietą platesniame visos valstybės atsparumo kūrimo kontekste. Valstybės egzistencijos tęstinumas Lietuvos teisinėje sistemoje iš esmės yra apibrėžiamas per gyvybiškai svarbių valstybės funkcijų sampratą (3 pav.). Plačiąja prasme šių funkcijų įgyvendinimą ir jų tęstinumą užtikrina gynybos, mobilizacijos ir civilinės saugos sektoriai. Grėsmių šaltiniai, keliantys pavojų šių funkcijų tęstinumui, identifikuojami nacionalinio galimų pavojų ir ekstremaliųjų situacijų rizikos vertinimo metu, kurį, vadovaujantis Krizių valdymo ir civilinės saugos įstatymu, atlieka Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Nacionalinis krizių valdymo centras (toliau – Nacionalinis krizių valdymo centras), bei kasmetiniame grėsmių nacionaliniam saugumui vertinime, kurį atlieka Lietuvos žvalgybos tarnybos. Atsparumas šiems grėsmių šaltiniams realizuojamas per minėtus gynybos, mobilizacijos ir civilinės saugos sektorius. Civilinė sauga turi sąsajas tiek su gynybos sektoriumi (per Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos (toliau – NATO) nustatytus 7 bazinius civilinio pasirengimo reikalavimus, užtikrinančius valstybės funkcionavimą krizės sąlygomis), tiek su mobilizacijos sektoriumi (per giminingus ir (ar) sutampančius siekiamus tikslus ir išteklių imtį). Civilinės saugos, kuri savo esme skaidytina į parengties užtikrinimo, reagavimo (per rengiamame Valstybiniame krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo plane nustatytus algoritmus) ir visuomenės informuotumo bei savisaugos kultūros komponentus, įgalinimas per šią Programą atitinkamai darytų pozityvią įtaką ir gynybos bei mobilizacijos sektoriams ir jų stiprinimui bei tokiu būdu prisidėtų prie bendro valstybės atsparumo sustiprinimo.

3 pav. Gyvybiškai svarbios valstybės funkcijos

Duomenų šaltinis – Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. sausio 5 d. nutarimas Nr. 23 „Dėl Lietuvos Respublikos mobilizacijos ir priimančiosios šalies paramos įstatymo įgyvendinimo“

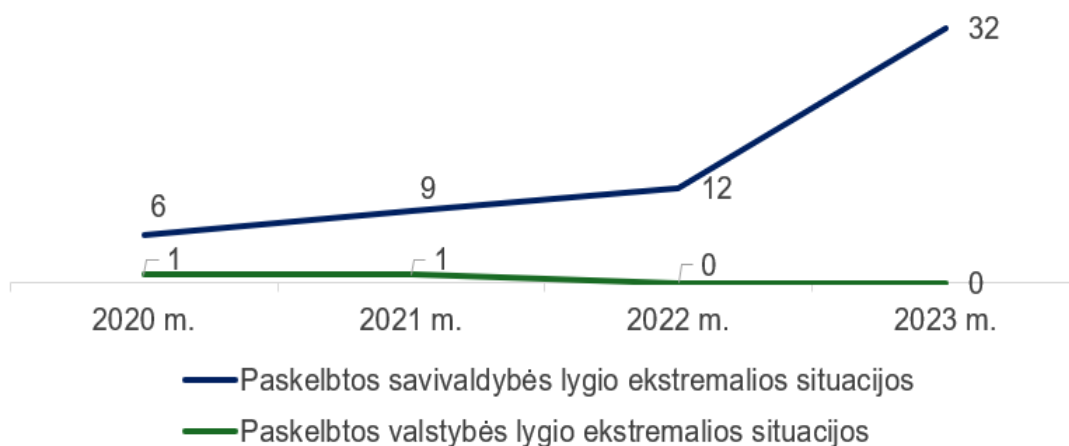
8. Net ir esant sudėtingai saugumo situacijai, 74 proc. Lietuvos gyventojų mano, kad Lietuva – saugi šalis gyventi (Vidaus reikalų ministerijos inicijuojamos 2023 m. gyventojų apklausos duomenys). Tai rodo, kad didėjančių pavojų bei grėsmių akivaizdoje Lietuva sėkmingai valdo saugumo rizikas ir kylančius iššūkius:

8.1. 2021 m., pirmą kartą nepriklausomos Lietuvos Respublikos istorijoje, Lietuvos Respublikos Seimo 2021 m. lapkričio 9 d. nutarimu Nr. XIV-617 „Dėl nepaprastosios padėties įvedimo“ šalyje įvesta nepaprastoji padėtis – dėl hibridinės atakos, kurią suorganizavo Baltarusijos režimas, dirbtinai ir sąmoningai sukeldamas neteisėtos masinės migracijos krizę – instrumentalizuotą migraciją. Netrukus po to nepaprastąją padėtį teko įvesti dėl Rusijos Federacijos pradėto karo Ukrainoje (Lietuvos Respublikos Prezidento 2022 m. vasario 24 d. dekretas Nr. 1K-872 „Dėl nepaprastosios padėties paskelbimo“).

8.2. Rusijos Federacijos ir Baltarusijos Respublikos agresija kaimyninių valstybių atžvilgiu pablogino saugumo situaciją regione ir pasaulyje – padidėjo karinių ir hibridinių grėsmių rizika. Esamoje saugumo situacijoje neatmestinas priešiškų valstybių bandymas instrumentalizuoti ekstremaliąsias situacijas, pavyzdžiui, dirbtinai jas sukelti ar bandant jas sukelti vienu metu geografiškai plačiai, siekiant sutrikdyti civilinės saugos pajėgų veiklą ir reagavimą ar gyvybiškai svarbių paslaugų teikimą gyventojams: elektros energijos, dujų, šilumos ar vandens.

8.3. Lietuvos Respublikoje 2020–2023 m. ekstremaliųjų situacijų kasmet daugėjo (4 pav.), ypač dėl gamtinių priežasčių. 2023 m. apie 90 proc. savivaldybės lygio ekstremaliųjų situacijų buvo paskelbta dėl stichinių meteorologinių reiškinių. 2020 m. fiksuoti 642 ekstremalieji įvykiai (iš jų 589 dėl rastų sprogmenų), 2021 m. – 710 (iš jų 636 dėl rastų sprogmenų), 2022 m. – 748 (iš jų 720 dėl rastų sprogmenų).

4 pav. Ekstremaliųjų situacijų, paskelbtų 2020–2023 m., skaičius

Duomenų šaltinis – Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos

8.4. Pastarojo meto valstybės lygio ekstremaliosios situacijos – COVID-19 ligos sukelta pandemija, masinis užsieniečių antplūdis dėl Baltarusijos režimo organizuotos instrumentalizuotos migracijos – pasižymėjo ne tik kompleksiskumu, kai paveikiami keli sektoriai vienu metu, bet ir ilga trukme. Šių ekstremaliųjų situacijų metu išmoktos pamokos ir poreikis sušvelninti galimus padarinius reikalauja didinti valstybės ir visuomenės atsparumą galimiems didelio masto ateities pavojams, nes technogeninių, gamtinių, sveikatos ir kitų krizių pavojus egzistuoja nuolat.

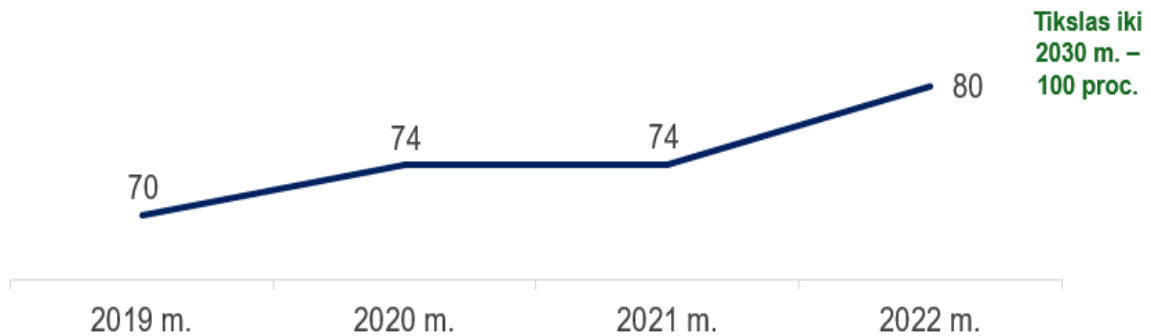
8.5. Ekstremaliųjų situacijų rizika didėjo ne tik Lietuvoje, bet ir visame pasaulyje: 2018 m. per Europos Sąjungos (toliau – ES) civilinės saugos mechanizmą valstybės pateikė 20 tarptautinės pagalbos prašymų, o 2019–2023 m. – 662 (iš kurių 176 – susiję su karu Ukrainoje).

8.6. Didelę žalą kelia ir ateityje kels dėl klimato kaitos padažnėję ir sustiprėję stichiniai, katastrofiniai meteorologiniai ir hidrologiniai reiškiniai. Be to, klimato kaita yra reikšmingas papildomas veiksnys, skatinantis migraciją, keliantis apsirūpinimo maistu bei vandeniu ir kitus iššūkius.

8.7. Branduolinių ir radiologinių avarių grėsmę kelia Baltarusijos atominė elektrinė, pastatyta prie pat Lietuvos Respublikos valstybės sienos nesilaikant tarptautinių saugumo standartų. Yra rizika, kad ji gali būti panaudota kaip hibridinės grėsmės šaltinis siekiant ardomųjų tikslų (pavyzdžiui, siunčiami melagingi pranešimai apie incidentus esant nepalankioms oro sąlygoms, kai vėjo kryptis – į Lietuvos pusę, siekiant sukelti paniką visuomenėje ir sutrikdyti civilinės saugos pajėgas). Rusijos Federacijos kariniai veiksmai Ukrainoje, keliantys grėsmę civilinės paskirties branduolinės energetikos objektų saugiam eksploatavimui, taip pat didina įtampą ir sudaro sąlygas kilti branduolinėms avarijoms.

9. Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas) atliekamo civilinės saugos būklės Lietuvoje vertinimo duomenimis, valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, pasirengusių reaguoti į ekstremaliąsias situacijas, dalis per trejus metus padidėjo 10 proc. punktų (5 pav.).

5 pav. Valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, pasirengusių reaguoti į ekstremaliąsias situacijas, dalis, proc.

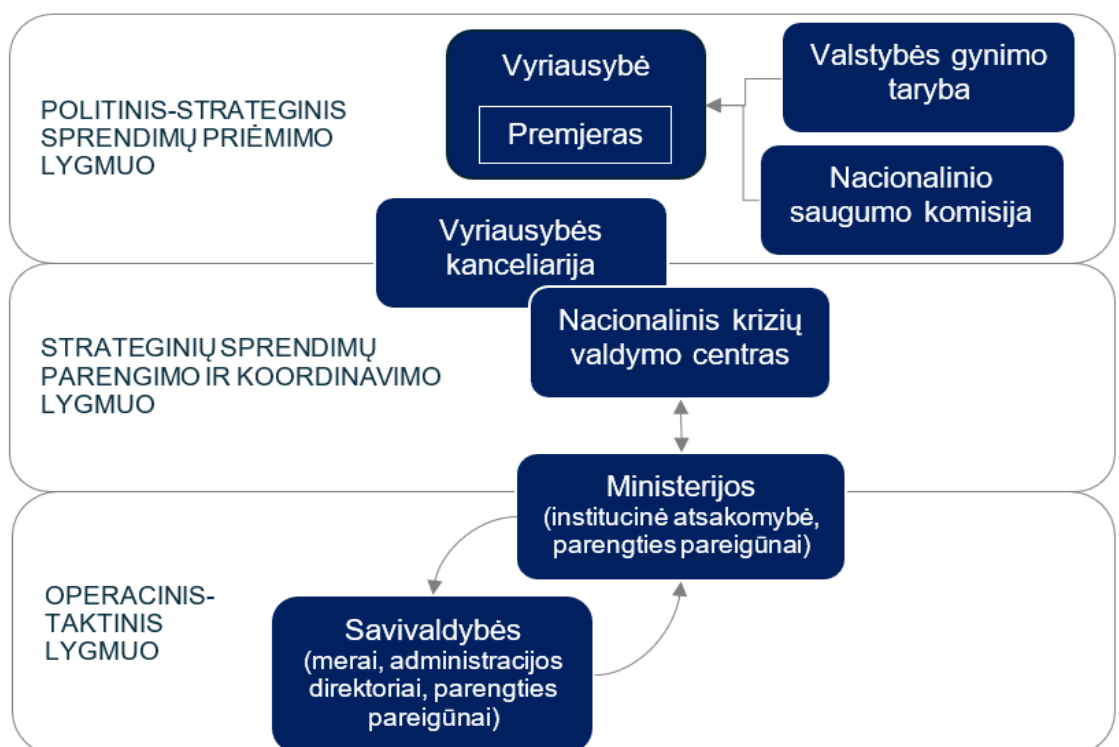

Duomenų šaltinis – Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas

10. Išaugus išorės pavojų ir grėsmių rizikos lygiui, būtina toliau tęsti pradėtus darbus stiprinant valstybės pasirengimą ekstremaliosioms situacijoms, krizėms ir karo grėsmei:

10.1. 2022 m. parengtas ir priimtas Lietuvos Respublikos krizių valdymo ir civilinės saugos įstatymas – nuo 2023 m. šalyje veikia integruota ekstremaliųjų situacijų ir krizių valdymo sistema (6 pav.):

6 pav. Ekstremaliųjų situacijų ir krizių valdymo modelis Lietuvoje

Duomenų šaltinis – Nacionalinis krizių valdymo centras

10.1.1. Šiuo aspektu žengtas tvirtas žingsnis civilinę saugą susiejant ir stipriau integruojant su kitais nacionalinio saugumo mechanizmais. Grėsmių nacionaliniam saugumui vertinimo, mažinimo, šalinimo ir valdymo priemonės horizontaliai Vyriausybės lygmeniu koordinuoja naujai įsteigtas Nacionalinis krizių valdymo centras;

10.1.2. ministerijose ir savivaldybių administracijose įsteigtos parengties pareigūnų pareigybės. Parengties pareigūnai įpareigoti dalyvauti visuose civilinės saugos procesuose: atliekant rizikos vertinimą, rengiant krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planus, civilinės saugos mokymus ir pratybas, koordinuojant reikiamų atsargų kaupimą, planuojant pagalbą gyventojams, užtikrinant tarpinstitucinį bendradarbiavimą bei kita. Svarbu ir tai, kad parengties pareigūnų instituto sukūrimas sudarė prielaidas dalykinių ryšių ir patirties perdavimo tinklo kūrimuisi krizių valdymo ir civilinės saugos srityje, kas vertintina kaip viena iš stiprybių. Valstybės biudžeto lėšomis savivaldybėse iš viso finansuojamas 83 pareigybių (iš jų 60 – parengties pareigūnai), kurios atlieka civilinės saugos funkciją, išlaikymas (nustatytas pareigybių skaičius bus peržiūrimas, siekiant įvertinti, ar jis pakankamas).

10.2. Gyventojų apsaugai užtikrinti numatomos slėptuvės, kolektyvinės apsaugos statiniai ir priedangos (7 pav.), evakavimo procedūros:

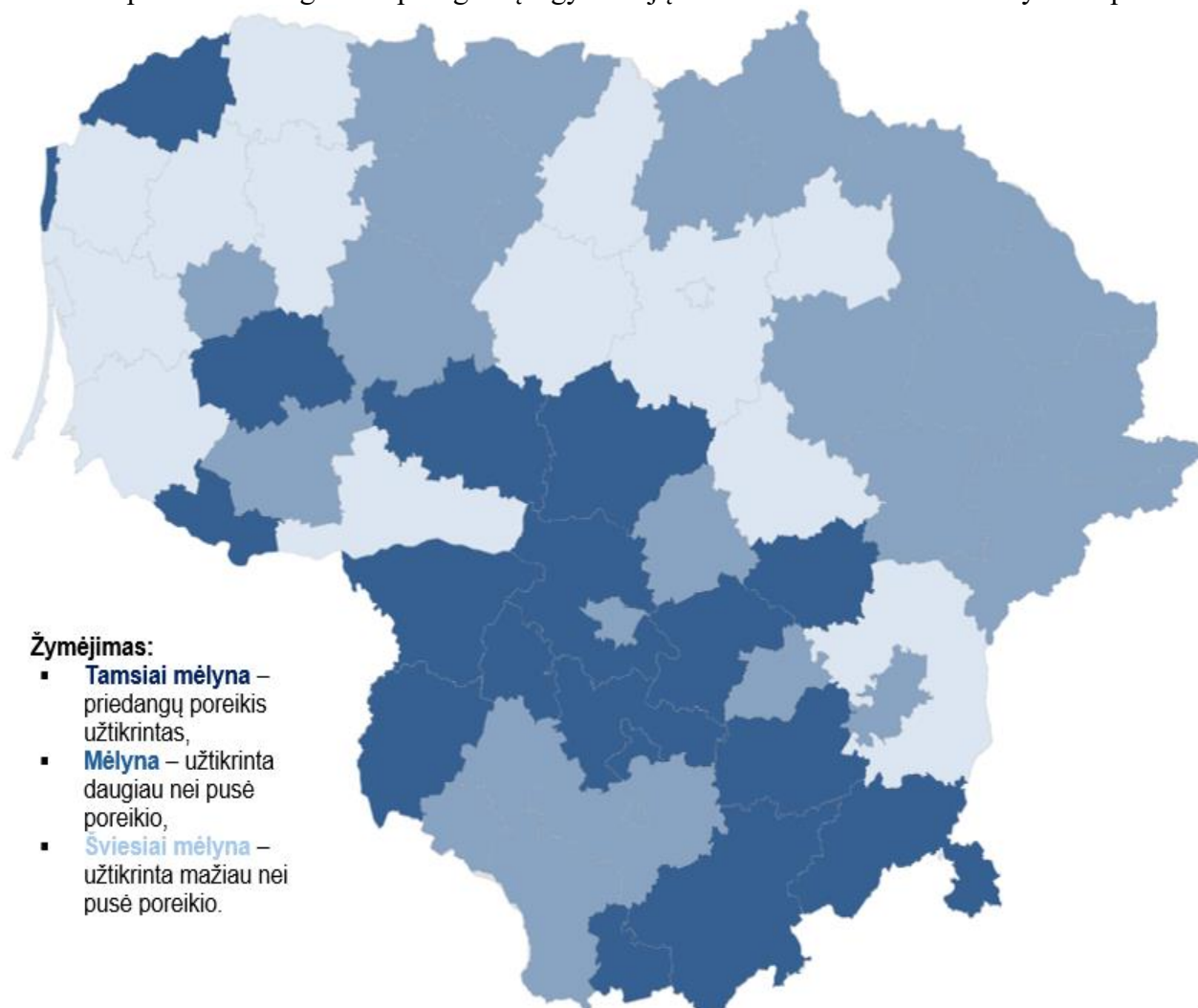
7 pav. Slėptuvių, kolektyvinės apsaugos statinių ir priedangų specifika

Objekto tipas	Slėptuvė	Kolektyvinės apsaugos statinys	Priedanga
Tikslinė grupė	Ekstremaliųjų situacijų operacijų centrų nariai ir kiti gyventojai, turintys priskirtų būtinų užduočių	Gyventojai, neturintys priskirtų būtinų užduočių	Visi gyventojai
Apsaugos trukmė	Laikiniai	Laikiniai	Trumpą laiko tarpą
Tipiniai panaudojimo atvejai	Ekstremaliųjų situacijų operacijų centro vadovui priėmus sprendimą pradėti darbą slėptuvėje	Savivaldybės merui priėmus sprendimą dėl gyventojų evakavimo	Gyventojus perspėjus apie oro pavojų/ karinę agresiją
Žymėjimas	Specialiuoju ženklų nežymima		

10.2.1. po Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo palaipsniui atsisakant civilinės gynybos koncepto ir persiorientuojant iš karinių grėsmių į pasirengimą taikos meto pavojams (gamtiniai, techniniai, ekologiniai, socialiniai) infrastruktūros objektai, skirti gyventojų, kurie turėjo vykdyti nustatytas užduotis, apsaugai karinių grėsmių atveju, nebuvo išsaugoti. Todėl priedangų, skirtų gyventojų trumpalaikiai apsaugai nuo atsiradusių gyvybei ar sveikatai pavojingų veiksnių oro pavojaus atveju, taip pat apsaugai nuo netiesioginio apšaudymo ir (ar) kitų kinetinių grėsmių karinės agresijos metu, sistemą 2022 m. Lietuvoje reikėjo pradėti kurti nuo nulio:

10.2.1.1. sutelktų pastangų dėka per trumpą laiką pavyko daug pasiekti – 2024 m. gegužės 10 d. duomenimis, savivaldybės buvo parinkusios beveik 4 tūkst. priedangų, kuriose vietų užtektų daugiau nei 1 mln. gyventojų (apie 36 proc. visų gyventojų). Pagal Vyriausybės nustatytus reikalavimus miestų savivaldybėse priedangų turėtų būti tiek, kad jose apsisaugotų 60 proc. jų gyventojų, rajonų savivaldybėse – 40 proc. 2024 m. gegužės 10 d. duomenimis, 18 savivaldybių yra pasiekusios nustatytą rodiklį (8 pav.);

8 pav. Priedangose apsaugomų gyventojų dalies atitikimas nustatytam poreikiui

10.2.1.2. Krizių valdymo ir civilinės saugos įstatyme įtvirtinta pareiga projektuoti ir įrengti priedangas naujai statomuose visuomeninės paskirties statiniuose, kuriuose būna daugiau kaip 100 žmonių, ir daugiabučiuose, aukštesniuose nei 5 aukštų, tad priedangų plėtra bus nuolatinis procesas. Naujai projektuojamos ir įrengiamos priedangos turi atitikti aplinkos ministro patvirtintą statybos techninį reglamentą „Slėptuvės, kolektyvinės apsaugos statinio ir priedangos projektavimo ir įrengimo reikalavimai“ – be bendrųjų reikalavimų šiame statybos reglamente nustatyti reikalavimai konstrukcijoms bei inžinerinėms sistemoms (šildymo, vėdinimo, vandentiekio ir nuotekų šalinimo, elektros);

10.2.1.3. 2023 m. buvo atlikta priedangų daugiabučiuose įrengimo galimybių analizė. Joje nurodyta, kad priedangų įrengimas jau esamų tipinių daugiabučių rūsiuose yra galimas, o tam padėtų aiškos priedangų įrengimo gairės bei motyvacinės priemonės pritaikant įvairias mokestines lengvatas ar kitas priemones asmenims, įsirenginėjantiems priedangas;

10.2.1.4. suprasdamos priedangų svarbos klausimą ir siekdamos didinti jų skaičių, susitelkė įvairios gyventojų grupės. Lietuvos architektų rūmų darbo grupė parengė ir 2024 m. pradžioje paskelbė instrukciją priedangoms įrengti įvairios paskirties pastatuose, įskaitant individualius namus. Atsiranda daugiabučių gyvenamųjų namų bendrijų, kurios savo iniciatyva be papildomų paskatų įsirengia priedangas savo valdomų namų rūsiuose;

10.2.1.5. 2024 m. I ketvirtį sustiprintas bendradarbiavimas su VĮ Turto banku siekiant sistemaiškai įvertinti, kurie jo valdomi valstybei nuosavybes teise priklausančys statiniai galėtų būti parinkti priedangoms. Turto banko, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento bei savivaldybių atstovai per 2024 m. I pusmetį atliks per 200 tokių statinių apžiūrą vietoje ir pateiks vertinimą dėl jų tinkamumo priedangoms;

10.2.2. prireikus ilgesnės trukmės apsaugos karinių grėsmių atveju ar iš pavojingų teritorijų perkelti gyventojus, tam tikslui planuojamos gyventojų evakavimo procedūros ir numatomi kolektyvinės apsaugos statiniai:

10.2.2.1. kolektyvinės apsaugos statiniai skirstomi į III kategorijas priklausomai nuo apsaugos, kurią jie suteikia (1 lentelė). 2024 m. I pusmečio duomenimis, savivaldybėse buvo parinkta daugiau nei 1800 kolektyvinės apsaugos statinių (iš jų daugiau nei pusėje yra priedangos), kuriuose laikinai apgyvendinti vietos užtektų apie 33 proc. šalies gyventojų, tačiau dauguma jų vis dar nėra aprūpinti laikinam apgyvendinimui būtinomis priemonėmis;

1 lentelė. Kolektyvinės apsaugos statinių kategorijos pagal jų suteikiamą apsaugą

Kolektyvinės apsaugos statinys	Apsauga nuo:		
	Stichinių, katastrofinių meteorologinių, išskyrus hidrologinius, reiškinių	Kinetinių grėsmių (oro pavojus ir netiesioginis apšaudymas)	Jonizuojančiosios spinduliuotės ir kenksmingų medžiagų, dujų ir aerozolių
I kategorija	+	+	+
II kategorija	+	+	-
III kategorija	+	-	-

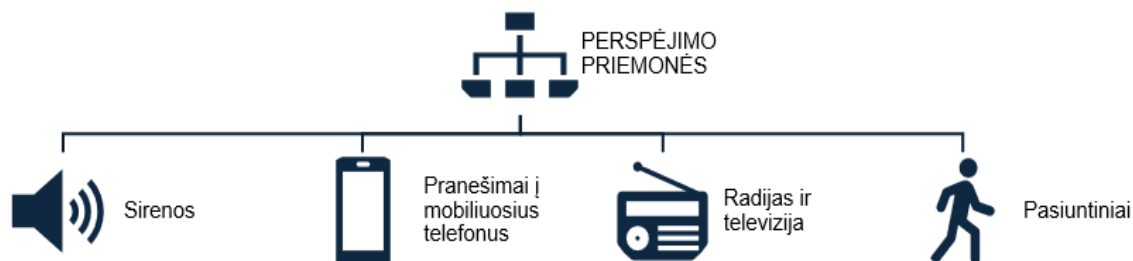
10.2.2.2. kryptingai dirbama siekiant stiprinti socialinių paslaugų įstaigų, kuriose teikiamos socialinės paslaugos asmenims su negalia, senyvo amžiaus asmenims ar vaikams, pasirengimą ekstremaliosioms situacijoms ir ypač šių įstaigų darbuotojų parengtį vykdyti socialinių paslaugų gavėjų evakavimą, nustatant tokių darbuotojų funkcijas ir atsakomybes bei užtikrinant jų dalyvavimą atitinkamuose mokymuose ir pratybose. Į šių mokymų ir pratybų rengimą įtraukiamos organizacijos, atstovaujančios asmenims su negalia;

10.2.2.3. pradėtas planuoti gyventojų evakavimas karinio scenarijaus atveju. Trys Baltijos valstybės inicijavo Europos Sąjungos patariamąją misiją masinio gyventojų evakavimo klausimu, siekdamas geriau pasirengti masiniam gyventojų evakavimui šalies viduje ir už šalies ribų. Ši misija į Baltijos valstybes atvyksta 2024 m. II ketvirtį;

10.2.3. Ekstremaliųjų situacijų operacijų centrų (toliau – operacijų centras) narių ir kitų darbuotojų, turinčių būtinų užduočių, funkcijų tęstinumui užtikrinti ekstremaliosios situacijos ar karo atveju numatomos slėptuvės arba atsarginės saugios darbo vietos. 60 savivaldybių ir 25 valstybės institucijos yra įsirengusios pagrindines darbo vietas operacijų centro veiklai. Iš jų, 2022 m. duomenimis, operacijų centro veiklai slėptuvę įsirengusi 1 valstybės institucija, o saugias darbo vietas – 7 valstybės institucijos ir 6 savivaldybės. Įvertinus, kad vienos slėptuvės kaina vienam operacijų centrui sudarytų ne mažiau kaip 300 tūkst. Eur, įrengti slėptuves visoms savivaldybėms ir likusioms 24 valstybės institucijoms reikėtų bent 25 mln. Eur.

10.3. Stiprinant visuomenės saugumą, plėtojama gyventojų perspėjimo sistema (9 pav.):

9 pav. Pagrindinės gyventojų perspėjimo priemonės Lietuvoje

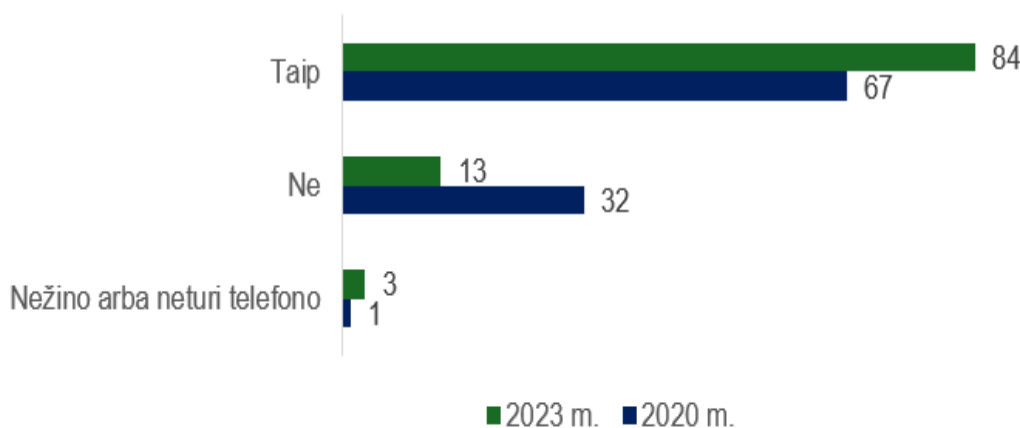

Duomenų šaltinis – Vidaus reikalų ministerija

10.3.1. 2023 m. lapkričio 16 d. perspėjimo sirenomis sistemos patikrinimo duomenis, savivaldybėse buvo įrengtos 944 sirenos, kuriomis perspėjama 56,8 proc. šalies gyventojų. Plečiant sirenų tinklą, pagal Norvegijos finansinio mechanizmo projektą įsigytos ir per 2023 metus ir 2024 m. I pusmetį savivaldybėse, esančiose iki 100 km atstumu nuo Baltarusijos atominės elektrinės, sumontuotos 197 naujos sirenos. Naudojantis tarptautine finansine parama suplanuota iki 2029 m. sirenų tinklą išplėsti tiek, kad jomis būtų perspėjama apie 75 proc. šalies gyventojų;

10.3.2. pradėti darbai siekiant modernizuoti gyventojų perspėjimo ir informavimo, naudojant viešųjų judriojo telefono ryšio paslaugų teikėjų tinklų infrastruktūrą, sistemą (toliau – GPIS), įdiegtą prieš daugiau nei 10 metų, ir ją kartu su kitomis perspėjimo priemonėmis sujungti į vieną modernią centralizuotą valdymo platformą. Vidaus reikalų ministerijos iniciatyva atliekamos gyventojų apklausos duomenimis, gyventojų, gaunančių į mobiliuosius telefonus GPIS pranešimus, padaugėjo nuo 67 proc. 2020 m. iki 84 proc. 2023 m. (10 pav.).

10 pav. Gyventojų, gaunančių į mobiliuosius telefonus perspėjimo pranešimus, dalis, proc.

Duomenų šaltinis – Vidaus reikalų ministerija

10.4. Stiprinant gyventojų švietimą ir visuomenės savisaugos kultūrą:

10.4.1. nuo 2023 m. pradėta įgyvendinti plataus masto informacinė civilinės saugos kampanija „Esame komanda – turime planą“, kurios metu informacija skleidžiama per visuomenės informavimo priemones (per 2023 m. pasiekta per 2 mln. gyventojų auditorija), įskaitant Lietuvos pasirengimo ekstremaliosioms situacijoms interneto svetainę www.lt72.lt, taip pat vykdomi praktiniai civilinės saugos mokymai mokyklose ir bendruomenėse (2023 m. užsiėmimai surengti visose 60 savivaldybių). Į informacinę kampaniją įtrauktos įvairios organizacijos – pasirašyti bendradarbiavimo susitarimai su senjorus vienijančiomis nevyriausybinėmis organizacijomis, Lietuvos vyskupų konferencija, Lietuvos vietos bendruomeninių organizacijų sąjunga, Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugija. Vidaus reikalų ministerijos iniciatyva atliekamos gyventojų apklausos duomenimis,

gyventojų, žinančių, kaip reikėtų elgtis ekstremaliųjų situacijų metu, dalis padidėjo nuo 47 proc. 2020 m. iki 52 proc. 2023 m.;

10.4.2. krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektams trūksta šiuolaikinių modernių priemonių gyventojų švietimo priemonėms organizuoti ir įgyvendinti (pavyzdžiui, nuotolinio švietimo galimybių, interaktyvių priemonių), todėl naudojantis ES finansinės paramos lėšomis suplanuota iki 2025 m. sukurti mobiliąją programėlę LT72 – inovatyvų įrankį gyventojams prieinamais bendravimo būdais teikti informaciją apie galimus pavojus, kaip jiems pasirengti bei elgtis jų metu – ir kartu įgyvendinti informacinę kampaniją;

10.4.3. Judama link standartizuoto krizių valdymo ir civilinės saugos mokymo, vykdomo ikimokyklinio, priešmokyklinio, bendrojo ugdymo ir profesinio mokymo įstaigose. Įgyvendinant gyventojų švietimo priemones, kartu vertinama ir atsižvelgiama į gyventojų tikslinių grupių (asmenų su negalia, jaunimo, senjorų ir kt.) poreikius.

10.5. Siekiant padėti krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektams pasirengti nelaimės atveju suteikti asmenims su negalia reikiamą pagalbą, suplanuota naudojantis ES finansinės paramos lėšomis sukurti registracijos platformą, kurioje asmenys su negalia galės registruoti savo pagalbos poreikius, taip pat atlikti išsamų asmenų su negalia poreikių identifikavimą ir parengti informacinę medžiagą (gaires) dėl asmenų su negalia apsaugos užtikrinimo krizių ir ekstremaliųjų situacijų metu, surengti pratybas.

10.6. Krizių valdymo ir civilinės saugos įstatyme nustatyta, kad į krizių valdymo ir civilinės saugos mokymą turi būti integruotas pasirengimo karinėms ir hibridinėms grėsmėms mokymo turinys. 2023 m. Vyriausybė patvirtino Krizių valdymo ir civilinės saugos mokymo aprašą, remiantis kuriuo Ugniagesių gelbėtojų mokykloje 2024 m. vasarį organizuoti pirmieji civilinės saugos mokymai, skirti savivaldybių parengties pareigūnams ir ministerijų parengties pareigūnams. Siekiama, kad kasmet pagal civilinės saugos mokymo programas Ugniagesių gelbėtojų mokykloje būtų apmokoma 1500 asmenų (2022 m. apmokyta apie 800 asmenų), tačiau tam reikia plėsti mokyklos žmogiškuosius išteklius (2022 m. pab. šioms mokymams organizuoti ir vykdyti buvo 3 darbuotojai) ir materialinę bazę.

10.7. Numatyta toliau plėtoti Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento personalo, dirbančio civilinės saugos klausimais, skaičių (2021 m. pab. departamente civilinės saugos srityje dirbo 35 darbuotojai, 2023 m. pab. – 39), jį didinant iki 2 kartų, taip siekiant sudaryti geresnes sąlygas departamentui organizuoti, koordinuoti ir teikti metodinę pagalbą dėl civilinės saugos įgyvendinimo savivaldybėse, ūkio subjektuose ir kitose įstaigose. Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento teritoriniai struktūriniai padaliniai pagal civilinės saugos mokymo programas kasmet apmoko apie 2000 nustatytų kategorijų asmenų.

10.8. Intensyvinamas valstybės lygio civilinės saugos pratybų organizavimas ir plečiama pratybų tematika (11 pav.). Pagal 2024 m. vidaus reikalų ministro patvirtintą 2024–2026 metų valstybės lygio civilinės saugos pratybų planą numatyta surengti 57 valstybės lygio civilinės saugos pratybas – palyginti su 2021–2023 m. pratybų skaičius išaugs beveik 4 kartus. Pratybos bus skirtos suvaldyti plataus masto situacijas ir užtikrinti visuomenės saugumą, jų metu įvertinant karinių ir hibridinių grėsmių riziką.

11 pav. Valstybės lygio civilinės saugos pratybų organizavimas

VALSTYBĖS LYGIO CIVILINĖS SAUGOS PRATYBOS		
Periodas	2021–2023	2024–2026
Pratybų skaičius	15	57
Pratybų tematika	Socialiniai, techniniai, ekologiniai pavojai	Gamtiniai, socialiniai, techniniai, ekologiniai pavojai, hibridinės ir karinės grėsmės

Duomenų šaltinis – Vidaus reikalų ministerija

10.9. Identifikuotos civilinės saugos pagalbos komandų stiprybės ir tobulinimo galimybės:

10.9.1. dar nepakankamai išnaudojamos civilinės saugos pajėgų tarpusavio ir kitų tarnybų bendradarbiavimo ir veiksmų koordinavimo bei bendro veikimo galimybės, o tai padėtų užtikrinti deramą pasirengimą ir sąveiką įvairių didelio masto kompleksinių įvykių atveju. Tikslinga civilinės saugos pajėgas ir kitus įvykio vietoje dalyvaujančius subjektus suburti į jungtines greitojo reagavimo komandas, veikiančias 24/7 režimu, taip užtikrinant išankstinį pasirengimą veikti drauge (per bendrus algoritmus, mokymus ir pratybas) ir efektyvų reagavimą nelaimės vietoje;

10.9.2. pastaraisiais metais užsienyje įvykstančios nelaimės, viršijančios tų šalių reagavimo pajėgumus, atskleidė sveikatos sistemos turimos infrastruktūros bei specialistų kompetencijų ir pasirengimo stiprinimo poreikį siekiant greitai ir efektyviai reaguoti į gyventojų gyvybei ir sveikatai kylančius pavojus ne tik nacionaliniu mastu, todėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija pagal Pasaulinės sveikatos organizacijos standartus baigia mobilios skubiosios medicinos pagalbos komandos kūrimo ir sertifikavimo procedūrą;

10.9.3. ES civilinės saugos mechanizmo rėmuose Lietuva kartu su Latvija ir Estija suformavo bendrą aukšto našumo vandens perpumpavimo „BaltFloodCombat“ komandą, skirtą teikti pagalbą šalims, nukentėjusioms nuo potvynių. Visgi to nepakanka, kad būtų užtikrintas tinkamos apimties Lietuvos įsitraukimas į ES civilinės saugos mechanizmą bei kitus tarptautinius formatus. 2023 m. pradžioje Artimuosiuose Rytuose įvykus milžiniškam žemės drebėjimui, per kurį buvo sugriauti

tūkstančiai namų, o žmonės įkalinti griuvėsiuose, Lietuva sudarė ir išsiuntė paieškos ir gelbėjimo griuvėsiuose (angl. *Urban Search and Rescue*) tarptautinės pagalbos teikimo komandą į Turkijos Respubliką atlikti gelbėjimo ir paieškos griuvėsiuose darbus. Naujų nuolatinių civilinės saugos tarptautinės pagalbos komandų sudarymas Lietuvoje ne tik didintų šalies galimybes operatyviai suteikti pagalbą nukentėjusioms užsienio valstybėms, bet per procesų standartizavimą, patirties įgijimą ir kitais aspektais sustiprintų nacionalinius pajėgumus reaguoti šalies viduje.

10.10. Plėtojamas NVO dalyvavimas:

10.10.1. stiprinama savanorių ir NVO, kaip sudėtinės civilinės saugos pajėgų dalies, parengtis, pasitelkiant savanorių ir NVO pajėgas teikti humanitarinę pagalbą, vykdyti paieškos bei gelbėjimo ir neatidėliotinus darbus, padėti krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektams vykdyti funkcijas, susijusias su krizių, ekstremaliųjų įvykių ir ekstremaliųjų situacijų prevencija, valdymu ir padarinių šalinimu. 2023 m. įsigaliojusiame Krizių valdymo ir civilinės saugos įstatyme, įvertinus pozityvią bendradarbiavimo su NVO didelio masto ekstremaliųjų situacijų metu patirtį, reikšmingai išplėstas NVO įtraukimas į civilinę saugą. Savanoriai ir NVO įveiklinamos sudarant pagalbos sutartis su krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektais, įtraukiant juos į bendrus civilinės saugos pajėgų mokymus, pratybas, prevencinę veiklą, pasitelkiant juos krizių ir (ar) ekstremaliųjų situacijų valdymo planuose numatytoms funkcijoms vykdyti, taip pat sprendžiant savanoriškos veiklos išlaidų atlyginimo klausimus. Siekiant visapusiškai pasitelkti NVO sektoriaus potencialą, būtini tvarūs sprendimai dėl NVO pasirengimo įsitraukti į krizių valdymo ir civilinės saugos uždavinių sprendimą užtikrinimo – tiek, kad NVO sektorius žinotų, kokius išteklius būtina planuoti atsižvelgiant į jam projektuojamas užduotis, tiek, kad valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų lygmens krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektai žinotų, koks krizių valdymo ir civilinės saugos uždavinių sprendimo (įskaitant krizių ir ekstremaliųjų situacijų suvaldymą bei likvidavimą, jų padarinių šalinimą) rezultatas bus pasiekiamas NVO sektoriaus pasitelkimo priemonėmis. Todėl tikslinga NVO sektoriui deleguojamas užduotis apibrėžti valstybinio lygmens krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planuose, kurių nuostatos būtų atitinkamai ir sistemiškai realizuojamos valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planuose. Teisinės prielaidos šiam modeliui įgyvendinti jau yra įtvirtintos Krizių valdymo ir civilinės saugos įstatyme;

10.10.2. atskirai paminėtinas Lietuvos šaulių sąjungos įtraukimo į civilinės saugos mechanizmus reikšmingumas vertinant tiek jų kompetencijas, tiek galimybes generuoti žmogiškuosius išteklius. Lietuvos šaulių sąjungos 2024–2035 m. veiklos strategijoje kaip atskira veiklos kryptis išskirtas prisidėjimas prie krizių valdymo ir civilinės saugos stiprinimo: Lietuvos šaulių sąjunga teiks paramą valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms krizių metu, dalyvaus organizuojamuose kursuose, pratybose, rengs rinktinių lygmens pratybas, stiprins parengtį padėti

krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektams teikiant humanitarinę pagalbą, vykdant paieškos ir gelbėjimo, evakavimo ir kitus neatidėliotinus darbus, stiprins bendradarbiavimą su viešojo saugumo institucijomis atremiant hibridines grėsmes, užtikrinant nacionaliniam saugumui svarbių objektų apsaugą, plės mokymų programas, į jas integruojant civilinės saugos ir atsparumo hibridinėms grėsmėms temas, organizuos specialias švietėjiškas kampanijas ir veiklas siekiant ugdyti visuomenės žinias ir įgūdžius, kaip pasirengti galimoms krizėms ar ekstremaliosioms situacijoms.

10.11. Stiprinama sąveika su NATO ir ES atitinkamais krizių valdymo ir civilinės saugos mechanizmais – derinamos nacionalinės krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo procedūros su NATO ir ES krizių valdymo sistemų procedūromis. Iki 2024 m. pab. planuojama užbaigti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos [\(ES\) 2022/2557](#) dėl ypatingos svarbos subjektų atsparumo, kuria panaikinama Tarybos direktyva [2008/114/EB](#), perkėlimą į nacionalinę teisę. Šia direktyva siekiama sumažinti ES ypatingos svarbos subjektų pažeidžiamumą ir padidinti jų fizinį atsparumą, siekiant užtikrinti nenutrūkstamą ekonomikai ir visai visuomenei būtinų paslaugų teikimą bei padidinti šias paslaugas teikiančių ypatingos svarbos subjektų atsparumą geriamojo vandens, energetikos, transporto ir kituose sektoriuose.

10.12. Ypatingas dėmesys skiriamas pasirengimui galimoms cheminėms, biologinėms radiologinėms ir branduolinėms grėsmėms, įskaitant galimai avarijai Baltarusijos atominėje elektrinėje:

10.12.1. 2021 m. parengtas ir Vyriausybės patvirtintas Valstybės institucijų ir savivaldybių pasirengimo galimai radiologinei ar branduolinei avarijai Baltarusijos atominėje elektrinėje priemonių planas, pagal kurį 2022–2026 m. numatyta investuoti daugiau nei 91 mln. Eur. Įgyvendinant šį planą jau įsigyta įrangos, skirtos radiologiniam monitoringui, bei apsaugos priemonių civilinės saugos pajėgoms, 18 savivaldybių įrengė operacijų centrų darbo vietas, 68 evakavimo surinkimo punktus, 28 tarpinius gyventojų evakavimo punktus, 13 priėmimo punktų, reikiamomis priemonėmis aprūpino 16 kolektyvinės apsaugos statinių. Šiame kontekste ypač svarbu turėti pažangią ir išvystytą kelių lygių radiacinio pavojaus detekcinę sistemą, taip pat glaudžiai bendradarbiauti su nacionaliniais ir tarptautiniais partneriais siekiant matyti ir vertinti realų rizikų vaizdą;

10.12.2. investuojama į aplinkos apsaugos institucijų pasirengimą aplinkos būklei vertinti pramoninių avarių, kitų aplinkos oro taršos incidentų atvejais, įsigyjant reikiamą įrangą ir priemones, stiprinami Nacionalinės visuomenės sveikatos priežiūros laboratorijos pajėgumai valdant biologines ir chemines grėsmes. Ieškoma būdų, kaip išspręsti įsisenėjusį neaiškumą, kas turi būti atsakingas už mėginių pristatymą į šią laboratoriją.

10.13. 2022 m. patvirtintas Sveikatos priežiūros įstaigų bendradarbiavimo ir infrastruktūros pritaikymo ekstremaliosioms situacijoms modernizavimo 2022–2029 metų

veiksmų planas, pagal kurį gerinamas asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros įstaigų pasirengimas potencialiems galimiems pavojams ir ekstremaliems įvykiams ar situacijoms siekiant mažinti galimų pavojingų užkrečiamųjų ligų epidemijų ir (ar) pandemijų, kitų pavojų žalą, ekstremaliųjų situacijų padarinius.

10.14. Valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, kitos įstaigos, ūkio subjektai ir veiklos vykdytojai kaupia atsargas, reikiamas užtikrinti veiklos tęstinumą nutrūkus tiekimo grandinėms, esant sutrikimų energetikos sektoriuje ar kitais ypatingais atvejais, tačiau ne visa apimtimi. Valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų apklausos duomenimis, 2022 m. I pusmetyje jos buvo sukaupusios 39 proc. būtino minimalaus priemonių kiekio, o likusiam kiekiui sukaupti pagal to meto vertinimą trūko apie 90 mln. Eur. Sukauptos priemonės tiesiogiai lemia šių institucijų ir įstaigų parengtį ir atsparumą, nes tai garantuoja jų nepertraukiamą veikimą ir nustatytą krizių valdymo ir civilinės saugos uždavinių vykdymą, o tai sudaro prielaidas efektyviau šalinti žalingas pasekmes, minimizuoti neigiamus efektus ir greičiau atsistatyti.

10.15. Peržiūrima valstybės rezervo politika siekiant sistemiškai nustatyti kaupiamų materialinių išteklių atsargų prioritetus, nomenklatūrą ir kiekius, įvertinti rezervavimo sutarčių sistemos veiksmingumą.

11. Krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektų (išskyrus ūkio subjektus ir veiklos vykdytojus) veikla finansuojama iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto, savivaldybių biudžetų ir kitų teisėtų finansavimo šaltinių, ūkio subjektų ir veiklos vykdytojų – iš savo sukauptų lėšų ir iš kitų teisėtų finansavimo šaltinių:

11.1. Finansavimas iš valstybės biudžeto civilinei saugai pastaraisiais metais didėjo (2 lentelė):

2 lentelė. Valstybės biudžeto asignavimai civilinei saugai 2021–2024 m.:

Priemonės pavadinimas	2021 m.	2022 m.	2023 m.	2024 m.	Iš viso
Tikslinės investicijos pasirengti cheminėms, biologinėms, radiologinėms ir branduolinėms grėsmėms, tūkst. Eur					
Valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų pasirengimas galimai radiologinei ar branduolinei avarijai Baltarusijos atominėje elektrinėje	8 583	17 751	36 134	30 288	92 756
Aplinkos apsaugos institucijų pasirengimas aplinkos būklės vertinimui pramoninių avarijų, kitų aplinkos oro taršos incidentų atvejais				2 513	2 513
Tęstinės veiklos finansavimas, tūkst. Eur					
Valstybės rezervo civilinės saugos priemonių atsargų sukaupimas, jų saugojimas ir techninė priežiūra	961	961	961	972	3 855
Valstybės biudžeto tikslinė dotacija savivaldybėms civilinės saugos funkcijai vykdyti	1 698	1 857	4 310	4 346	12 211

Priemonės pavadinimas	2021 m.	2022 m.	2023 m.	2024 m.	Iš viso
Civilinės saugos funkcijų vykdymas Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamente	1 435	1 683	1 571	1 565	6 254
Iš viso:	12 677	22 525	42 976	39 684	107 480

11.2. Nuolat ieškoma galimybių civilinę saugą stiprinti pasinaudojant tarptautine finansine parama, nes valstybės biudžeto asignavimai nepadengia visų būtinųjų poreikių (3 lentelė):

3 lentelė. Tarptautine finansine parama finansuojami projektai civilinei saugai 2021–2026 m.:

Priemonės pavadinimas	Metai					
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Projektai, finansuojami ES lėšomis, tūkst. Eur						
„Visuomenės informuotumo didinimas civilinės saugos srityje ir jos pasirengimas ekstremaliosioms situacijoms“ (įskaitant mobiliosios LT72 programėlės sukūrimą)				565		
„Asmenų su negalia poreikių įvertinimo visame nelaimių valdymo cikle strateginės programos parengimas“				378		
„RescEU“ Medicinos atsargų rezervo kaupimas ir palaikymas Lietuvoje“				103 822		
Projektai, finansuojami Norvegijos finansinio mechanizmo lėšomis, tūkst. Eur						
„Lietuvos išankstinio perspėjimo apie branduolinį pavojų sistemos vystymas“ (įskaitant naujų sirenų įsigijimą)		7 474				
Iš viso:				112 239		

11.3. Sistemiškai vertinant civilinės saugos finansavimo situaciją, konstatuotina, kad dedikuoto finansavimo, skirto pokyčiui civilinėje saugoje, iki šiol nebuvo (išskyrus finansavimą pasirengimui galimai radiologinei ar branduolinei avarijai Baltarusijos atominėje elektrinėje, kuris ribotas trukmės, turinio ir teritorine apimtimi). Tai vertintina kaip veiksnys, ribojantis civilinės saugos plėtrą ir jos galimybes reikšmingiau prisidėti prie bendro valstybės atsparumo kūrimo.

12. Įgyvendinant Programos strateginį tikslą, būtinas bendradarbiavimas ir gilesnis santykis bei integracija su mobilizacijos ir priimančiosios šalies paramos sistemomis (siekiant ne konkurencijos, o sinergijos), taip pat suderinamumas su karinio planavimo procese siekiamais rezultatais. Tik toks integruotas požiūris leis įgyvendinti šalies parengties ir atsparumo tikslus.

13. Apibendrinant aplinkos, kurioje rengiama Programa, analizę, galima teigti, kad pasikeitusios saugumo aplinkos iššūkiai diktuoja naujus imperatyvus civilinės saugos plėtrai ir jos kryptims Lietuvoje, artina ją prie civilinės gynybos sampratos. Pokyčiui civilinėje saugoje pasiekti, parengčiai ir atsparumui užtikrinti būtinas dedikuotas finansavimas pagal Programos III skyriuje išskirtus prioritetus.

III SKYRIUS

CIVILINĖS SAUGOS STIPRINIMO IR PLĖTROS PRIORITETAİ

14. Atsižvelgiant į Programos II skyriuje pateiktoje aplinkos analizėje nurodytą problemą (aukštas grėsmių ir pavojų rizikos lygis) bei jos priežastis (Baltarusijos ir Rusijos vykdoma agresija kaimynių šalių atžvilgiu, pastaraisiais metais didėjęs gamtinio pobūdžio ekstremaliųjų situacijų skaičius, nuolatinė techninio, ekologinio ir socialinio pobūdžio pavojų rizika) ir siekiant didinti valstybės ir visuomenės atsparumą, nustatomi šie civilinės saugos stiprinimo ir plėtros prioritetai:

- 14.1. priedangų infrastruktūros plėtra;
- 14.2. perspėjimo sistemos tobulinimas ir gyventojų informavimo stiprinimas;
- 14.3. krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektų parengties ir atsparumo didinimas;
- 14.4. sveikatos sistemos atsparumo stiprinimas;
- 14.5. civilinės saugos pagalbos komandų formavimas;
- 14.6. pasirengimo cheminėms, biologinėms, radiologinėms ir branduolinėms grėsmėms stiprinimas;
- 14.7. civilinės saugos mokymo pajėgumų stiprinimas.

IV SKYRIUS

CIVILINĖS SAUGOS STIPRINIMO IR PLĖTROS PRIORITETŲ ĮGYVENDINIMO KRYPTYS

15. Remiantis aplinkos analize, planuojamos šios civilinės saugos stiprinimo ir plėtros prioritetų įgyvendinimo kryptys:

- 15.1. Vykdamas priedangų infrastruktūros plėtrą:
  - 15.1.1. toliau bus plečiamas priedangų tinklas siekiant, kad jose ne mažiau kaip 50 proc. gyventojų turėtų galimybę trumpą laiką išvengti gyvybei ar sveikatai pavojingų veiksnių, kilus oro ar netiesioginio apšaudymo pavojui karinės agresijos metu, užtikrinant, kad visose savivaldybėse priedangų būtų ne mažiau nei nustatytas poreikis. Taip pat bus investuojama į jau esamas priedangas siekiant padidinti jų atsparumą, pritaikyti asmenims su negalia (4 lentelė);
  - 15.1.2. bus tobulinamas reguliavimas siekiant nustatyti aiškias daugiabučių namų bendrojo naudojimo objektų valdytojų atsakomybes, susijusias su priedangomis, ir įtvirtinti tris priedangų kategorijas pagal jų suteikiamos apsaugos lygį. Užbaigus pradėtą priedangų inventurizaciją, bus atliekama priedangų validacija priskiriant jas vienai iš trijų kategorijų;

15.1.3. bus parengta metodika, skirta įvertinti priedangų lokacijos tinkamumą ir jų poreikį pagal gyvenamosios vietovės specifiką;

15.1.4. bus išnaudojami esami finansiniai ir organizaciniai mechanizmai, skirti padėti gyventojams, viešajam ir privačiam sektoriui atnaujinti (modernizuoti) jų statinius, panaudojant šiuos mechanizmus skatinti priedangų įrengimą pagal nustatytus reikalavimus, ir siekiama įgyvendinti priedangų tinklo plėtrą pagal Vyriausybės tvirtinamą Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programą ir (ar) kitas jau esamas programas, pagal kurias valstybė ar savivaldybės prisideda prie statinių atnaujinimo (modernizavimo).

4 lentelė. Priedangų infrastruktūros plėtros srityje numatomos investicinės veiklos ir jomis siekiamas pokytis

Situacija 2023 m. pabaigoje	Siekiamas pokytis 2030 m.		Preliminarus finansavimas 2024–2030 m., tūkst. Eur	
	Investicinė veikla	Produkto rodiklis	Numatytas (skirtas)	Trūkstamas papildomas
Priedangų skaičius – 3251, iš jų 932 yra įrengtos kolektyvinės apsaugos statiniuose, 218 pritaikytos asmenims su negalia	Naujų priedangų įrengimas, taip pat esamų priedangų modernizavimas stiprinant jų atsparumą ir pritaikant asmenims su negalia	Įrengta ne mažiau kaip 1900 priedangų (pastaba)		77 000

Pastaba. Vertinant, kad 1 kv. m priedangos įrengti būtų skiriama 100 Eur, už nurodytą finansavimą būtų siekiama įrengti 770 tūkst. kv. m priedangų ploto. Vidutinis vienos priedangos plotas yra apie 400 kv. m, taigi investicijos apimtų apie 1900 priedangų.

15.2. Tobulinant perspėjimo sistemą ir stiprinant gyventojų informavimą:

15.2.1. bus tobulinama ir plėtojama gyventojų perspėjimo sistema, kurią sudaro GPIS, transliavimas per televiziją ir (arba) radiją, internetu ir (arba) socialiniais tinklais, perspėjimas sirenomis, per mobiliąją programėlę ir kitais būdais, integruojant perspėjimo priemones į vieną Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento administruojamą daugiakanalę perspėjimo platformą (5 lentelė), užtikrinant jos naudojimo galimybes ir mobilizacijos sistemos poreikiams. Tobulinant perspėjimo sistemą bus užtikrinama, kad perspėjimo pranešimai būtų skelbiami prieinamais bendravimo būdais;

15.2.2. įgyvendinant ES civilinės saugos mechanizmo projektą, bus sukurta mobilioji programėlė (LT72) – inovatyvus įrankis gyventojams teikti prieinamais bendravimo būdais informaciją apie galimus pavojus ir grėsmes, kaip jiems pasirengti ir elgtis jų metu – ir 2024–2025 m. vykdoma informacinė kampanija (5 lentelė);

15.2.3. užtikrinant nuolatinį gyventojų švietimą civilinės saugos klausimais kartu su Lietuvos šaulių sąjunga, asmenims su negalia atstovaujančiomis organizacijomis, kitomis NVO ir civilinės saugos pajėgomis bus organizuojamos gyventojų plataus masto prevencinės švietimo kampanijos ir praktinis gyventojų rengimas, skirti visuomenės savisaugai didinti, stiprinti visuomenės pasirengimą hibridinėms ir karinėms grėsmėms ir kitiems pavojams.

Lietuvos gyventojai bus skatinami pasirengti ekstremaliosioms situacijoms ir krizėms – sukaupti atsargų ir užsitikrinti savarankišką išgyvenimą 3 paras. Vykdam šias veiklas bus atsižvelgiama į asmenų su negalia, jaunimo, senjorų ir kitų visuomenės grupių informavimo poreikius;

15.2.4. bus siekiama sukurti civilinės saugos konsultavimo telefonu ir el. paštu liniją, taip plėtojant sąlygas gyventojams gauti patikimą ir objektyvią informaciją apie gresiančius pavojus ir kaip jiems pasirengti. Didesnio masto nelaimių metu ši konsultavimo linija veiktų kaip karštoji linija teikiant konsultacijas, kokių konkrečių apsaugomųjų veiksmų gyventojams reikėtų imtis.

5 lentelė. Gyventojų perspėjimo ir informavimo srityje numatomos investicinės veiklos ir jomis siekiamas pokytis

Situacija 2023 m. pabaigoje	Siekiamas pokytis 2030 m.		Preliminarus finansavimas 2024–2030 m., tūkst. Eur	
	Investicinė veikla	Produkto rodiklis	Numatytas (skirtas)	Trūkstamas papildomas
Sirenų skaičius Lietuvoje – 944, jomis perspėjama 56,8 proc. šalies gyventojų. Įsigytos 197 naujos sirenos, kurios bus įjungtos į sirenų tinklą iki 2024 m. I pusm. pabaigos	Naujų sirenų įsigijimas, įrengimas ir įjungimas į centralizuoto valdymo pultą (2025–2029 m.)	Įrengta ne mažiau kaip 275 vnt. naujų sirenų	5 500	
Nepakankamai išnaudojamas šiuolaikinių informacinių technologijų potencialas gyventojų perspėjimo, informavimo ir praktinių įgūdžių formavimo klausimais	LT72 mobiliosios programėlės sukūrimas ir informacinė kampanija 2024–2025 m.	Sukurta mobilioji programėlė; įvykdyta informacinė kampanija	Per ES civilinės saugos mechanizmą finansuojamas projektas, kurio vertė – 565 tūkst. Eur	
	Daugiakanalės perspėjimo platformos, apimančios visas pagrindines perspėjimo priemonės, sukūrimas ir palaikymas	Įdiegta bendra valdymo platforma visų perspėjimo priemonių aktyvavimui vienu metu		5 500

15.3. Didinant krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektų parengtį ir atsparumą:

15.3.1. ministerijų ir savivaldybių lygmeniu stiprinant koordinavimą, priežiūrą ir kontrolę bus gerinamas valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, ūkio subjektų ir kitų įstaigų apsirūpinimas būtinų priemonių atsargomis pagal Vyriausybės patvirtintą Valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų, ūkio subjektų ir veiklos vykdytojų kaupiamų jų nepertraukiamos veiklos vykdymui užtikrinti būtinų priemonių ir asmeninių apsaugos priemonių sąrašo, kiekio ir laikotarpio nustatymo tvarkos aprašą. Bus sudaryta galimybė valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms

per projekcinę veiklą gauti tikslinę dalinę valstybės paramą apsirūpinant būtinų priemonių atsargomis (6 lentelė);

15.3.2. bus tobulinama valstybės rezervo materialinių išteklių atsargų saugojimo infrastruktūra modernizuojant valstybės rezervo sandėlius ir plečiant jų geografiją, siekiant užtikrinti, kad priemonių būtų sukaupta pakankamai, o infrastruktūra išdėstyta taip, kad ji būtų atsparesnė išorės grėsmėms (6 lentelė);

15.3.3. valstybės rezervo poreikiai bus planuojami remiantis labiausiai tikėtinais ir didžiausią žalą galinčiais sukelti ekstremaliųjų situacijų scenarijais, aprašytais nacionaliniame ir žinybiniuose galimų pavojų ir ekstremaliųjų situacijų rizikos vertinimuose bei aktualiausiais jungtiniais grėsmių nacionaliniam saugumui vertinimais. Bus užtikrinamas valstybės rezervo poreikių suderinamumas su mobilizaciniais ir karinės gynybos poreikiais;

15.3.4. per koordinavimą, priežiūrą ir kontrolę bus didinamas ūkio subjektų, veikiančių geriamojo vandens, transporto, energetikos ir kituose sektoriuose, atsparumas, tokiu būdu mažinant rizikas gyvybiškai svarbių paslaugų teikimui;

15.3.5. bus rengiamos NATO krizių atsako valdymo priemonių įgyvendinimo nacionalinės gairės siekiant horizontaliai užtikrinti nacionalinių veiksmų suderinamumą su NATO krizių valdymo veiksmais. Taip pat rengiamas nacionalinis NATO atsparumo tikslų įgyvendinimo planas ir jį įgyvendinančios priemonės. Rengiamos įvairaus lygmens ir pobūdžio pratybos veiklos testinumo planams įvertinti;

15.3.6. bus parengta nacionalinė tvarka siekiant užtikrinti, kad būtų pasiruošta įgyvendinti ES integruotą politinio atsako į krizes mechanizmą ir ES solidarumo sąlygą. Atitinkamai planuojamos priemonės tolesnei integracijai į ES civilinės saugos mechanizmą didinti ir prisidėti prie ES atsparumo nelaimėms didinimo tikslų įgyvendinimo. Atliekamas valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų veiklos nepalankiomis sąlygomis testavimas;

15.3.7. skiriant dalinį finansavimą, operatyviai reaguojant į to laiko aktualiausias rizikas, per projekcinę veiklą bus skatinamos valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų ir NVO iniciatyvos, skirtos krizių ir ekstremaliųjų situacijų prevencijai ir parengčiai, įskaitant apsirūpinimą priemonėmis evakuojamiems gyventojams laikinai apgyvendinti (6 lentelė);

15.3.8. bus stiprinami gyventojų evakavimo pajėgumai: plėtojamas savivaldybių bendradarbiavimas per tarpusavio pagalbos planus ir kitais būdais, peržiūrimas gyventojų evakavimo planavimas ir procedūros, įvertinamas gyventojų evakavimui vykdyti numatytų žmogiškųjų ir materialinių išteklių pakankamumas bei tinkamumas (įskaitant transporto, pritaikyto asmenims su judėjimo sutrikimais) ir planuojama šių išteklių reikiama apimtis. Pasirengimas gyventojų evakavimui bus nuolat išbandomas per valstybės ir savivaldybės lygio civilinės saugos pratybas. Į šias pratybas bus įtraukiami asmenys su negalia ir jiems atstovaujančios organizacijos;

15.3.9. pagrindinės karo komendantūrų funkcijos yra pasirengti mobilizacijai ir (arba) karo padėčiai bendradarbiaujant su civilinėmis valstybės ir savivaldybės institucijomis, todėl bus siekiama užtikrinti jų sąveiką su civilinės saugos pajėgomis (6 lentelė);

15.3.10. atsižvelgiant į klimato kaitos sąlygojamą augančią gamtinio pobūdžio ekstremaliųjų situacijų riziką, per krizių valdymo ir civilinės mokymą bus stiprinamos reagavimo į potvynius ir jų padarinių šalinimo kompetencijos;

15.3.11. bus nustatyta prioritetinga eilė, pagal kurią civilinės saugos pajėgos, kiti krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektai bei gyventojai būtų aprūpinami energijos, vandens ir kitais ištekliais esant tiekimo sutrikimams ekstremaliųjų situacijų, nepaprastosios padėties, krizių ar karo padėties metu.

6 lentelė. Atsparumo stiprinimo srityje numatomos investicinės veiklos ir jomis siekiamas pokytis

Situacija 2023 m. pabaigoje	Siekiamas pokytis 2030 m.		Preliminarus finansavimas 2024–2030 m., tūkst. Eur	
	Investicinė veikla	Produkto rodiklis	Numatytas (skirtas)	Trūkstamas papildomas
Dėl nepakankamo finansavimo trūksta veiksmingų prevencijos ir parengties priemonių, skirtų atsparumui stiprinti. Valstybės ir savivaldybių institucijose ir įstaigose, 2022 m. duomenimis, buvo sukaupta mažiau nei pusė (39 proc.) būtinų priemonių atsargų. Tik 4 evakuojamus gyventojus priimančioms savivaldybėms 2022–2023 m. buvo skirta lėšų įsigyti priemonių kolektyvinės apsaugos statiniams aprūpinti	Civilinės saugos projektų rėmimas stiprinant prevenciją, parengtį ir apsirūpinimą būtinų priemonių atsargomis	Valstybės biudžeto lėšomis paremta ne mažiau kaip 80 iniciatyvų, stiprinančių atsparumą		27 294
2024 m. Lietuvoje peržiūrima karo komendantūrų koncepcija, užtikrinsianti jų funkcionavimą taikos metu	Karo komendantūrų sąveikos užtikrinimas su civilinės saugos pajėgomis	Suorganizuota ne mažiau kaip 27 sąveikumo stiprinimo veiklų (mokymai, pratybos, aprūpinimas)		9 000
Materialinių išteklių atsargoms saugoti valstybės rezervo sandėliuose trūksta ploto, dalis jų yra didesnio rizikingumo teritorijose	Valstybės rezervo civilinės saugos priemonių atsargų sandėlių statyba	Pastatyta ir įrengta ne mažiau kaip 2800 kv. m sandėliavimo paskirties patalpų	4 634	316
Teisės aktuose įtvirtinti asmenų su negalia apsaugos aspektai, tačiau sklandžiau juos įgyvendinti padėtų	Galimybių suteikti civilinės saugos pagalbą asmenims su negalia didinimas	Sukurta išankstinė registracijos platforma, kurioje	Per ES civilinės saugos mechanizmą finansuojamas projektas, kurio vertė – 378 tūkst. Eur	

Situacija 2023 m. pabaigoje	Siekiamas pokytis 2030 m.		Preliminarus finansavimas 2024–2030 m., tūkst. Eur	
	Investicinė veikla	Produkto rodiklis	Numatytas (skirtas)	Trūkstamas papildomas
aiškesnis praktinis pagrindas		asmenys su negalia galės užregistruoti savo pagalbos poreikius		

15.4. Stiprinant sveikatos sistemos atsparumą:

15.4.1. bus didinamas 62 asmens sveikatos priežiūros įstaigų infrastruktūros atsparumas ir pritaikymas ekstremaliosioms situacijoms, krizėms ir karo grėsmėms, sudarant sąlygas iki 3 parų užtikrinti jų veiklos tęstinumą energijos tiekimo sutrikimų ir (ar) gedimų atveju, pagal I ir II prioritetus (7 lentelė):

15.4.1.1. I prioritetas: 14 traumų klasterio ligoninių, į kurias bus nukreipiami pagrindiniai pacientų srautai ir joms formuojama užduotis atlikti stacionarių asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo atraminėse 48 ligoninėse (II prioriteto įstaigos) koordinavimą apibrėžtame regione;

15.4.1.2. II prioritetas: 48 ligoninės, remiančios pagrindines 14 traumų klasterio ligonines ir perimančios iš jų tolimesniam gydymui sunkius pacientus ir tiesiogiai priimančios nesunkius pacientus, kuriems reikalingas stacionarinis gydymas;

15.4.2. bus užtikrinamas tinkamas veiksmų koordinavimas, kad visais lygiais būtų suvienytos visų subjektų (įskaitant privatų sektorių, savanorius, NVO) pastangos, užtikrinamas efektyvus bendradarbiavimas, įskaitant bendradarbiavimą su organizacijomis, atstovaujančiomis asmenims su negalia, laiku ir operatyviai keičiamasi informacija bei duomenimis, vykdoma ekstremaliosioms situacijoms, krizėms svarbių sveikatos priežiūros pajėgumų (žmogiškųjų, materialųjų) stebėseną. Atskiras dėmesys bus skiriamas stiprinti NVO dalyvavimą teikiant pirmąją ir (ar) psichologinę pagalbą (7 lentelė);

15.4.3. bus vykdomi sveikatos specialistų mokymai, tobulinamos sveikatos specialistų kompetencijos užtikrinti nenutrūkstamą sveikatos priežiūros teikimą ekstremaliųjų situacijų ir krizių metu, karo atveju, kartu atsižvelgiant ir į asmenų su negalia pagalbos poreikius (7 lentelė);

15.4.4. bus vykdomas projektas „RescEU“ Medicinos atsargų rezervo kaupimas ir palaikymas Lietuvoje“, kurį įgyvendinant steigiamas ES civilinės saugos mechanizmo reikalavimus atitinkantis medicinos priemonių sandėlis; jam įrengti Europos Komisija skirs 97 mln. Eur (7 lentelė). Projektas bus įgyvendintas per 33 mėnesius. Sandėlyje bus kaupiamos vaistų ir asmens apsaugos priemonių atsargos, kurių gali prireikti Lietuvai ar kitoms ES valstybėms narėms susidūrus su krizine situacija

ir grėsmėmis, įskaitant ir chemines, biologines, radiologines ir branduolines grėsmes gyventojų sveikatai, pirmiesiems gelbėtojams, sveikatos priežiūros paslaugų teikėjams, civiliams gyventojams.

7 lentelė. Sveikatos sistemos atsparumo stiprinimo srityje numatomos investicinės veiklos ir jomis siekiamas pokytis

Situacija 2023 m. pabaigoje	Siekiamas pokytis 2030 m.		Preliminarus finansavimas 2024–2030 m., tūkst. Eur	
	Investicinė veikla	Produkto rodiklis	Numatytas (skirtas)	Trūkstamas papildomas
I prioritetas: 14 traumų klasterio ligoninių iš dalies yra pasiruošusios vykdyti nepertraukiamą veiklą esant ekstremaliai situacijai ar kitai grėsmei	Sveikatos priežiūros įstaigų reikiamų priemonių įsigijimas (patalpų pritaikymas) siekiant užtikrinti veiklos tęstinumą	14 sveikatos priežiūros įstaigų pasirengusios veikti savarankiškai iki 3 parų		9999
II prioritetas: 48 ligoninės yra iš dalies pasiruošusios vykdyti nepertraukiamą veiklą esant ekstremaliai situacijai ar kitai grėsmei	Sveikatos priežiūros įstaigų reikiamų priemonių įsigijimas (patalpų pritaikymas) siekiant užtikrinti veiklos tęstinumą	48 sveikatos priežiūros įstaigos pasirengusios veikti savarankiškai iki 3 parų		3858
Būtina stiprinti sveikatos sektoriaus specialistų specialiąsias kompetencijas ir kompetencijas, reikalingas operatyviai ir koordinuotai teikti asmens sveikatos priežiūros paslaugas ekstremaliosios situacijos, krizės ar karo metu	Kompetencijų kėlimas siekiant suteikti ekstremaliųjų situacijų ir grėsmių valdymo žinių bei taktinės medicinos žinių	Apmokyta ne mažiau kaip 3000 sveikatos sektoriaus specialistų	1422 (1 pastaba)	6 000
Lietuva nuo 2024 m. vykdo projektą, kurį įgyvendinant steigiamas ES civilinės saugos mechanizmo reikalavimus atitinkantis medicinos priemonių sandėlis	ES lygmens medicinos priemonių rezervo sandėlio įsteigimas Lietuvoje	Veikiantis rescEU sandėlis	97 402	6 420
COVID-19 pandemijos metu NVO teikė reikšmingą pagalbą sveikatos priežiūros įstaigoms, tačiau NVO potencialas dar nėra visiškai išnaudojamas, nėra tvirtų įsipareigojimų	NVO gebėjimų ir sąveikos teikiant pagalbą sveikatos priežiūros įstaigoms ekstremaliųjų situacijų, krizių ar karo atvejais stiprinimas	500 apmokytų ir parengtų savanorių, ekstremaliųjų situacijų, krizių ar karo metu galinčių teikti išplėstinę pirmąją ir (ar) psichologinę pagalbą	900 (2 pastaba)	

Pastabos:

1. Numatytas (skirtas) finansavimas (1 422 tūkst. Eur) įtrauktas į plėtros programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. sausio 22 d. nutarimu Nr. 66 „Dėl 2022–2030 m. plėtros programos valdytojos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos sveikatos išsaugojimo ir stiprinimo plėtros programos patvirtinimo“;
2. Numatytas (skirtas) finansavimas (900 tūkst. Eur) suplanuotas kaip tęstinės veiklos lėšos.

15.5. Formuojant civilinės saugos pagalbos komandas:

15.5.1. tam, kad didelio masto nelaimės atveju įvykio vietoje būtų užtikrintas greitas ir koordinuotas atsakas, regionų centruose bus sukurtos 24/7 principu veikiančios nuolatinės Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento vadovaujamos jungtinės greitojo reagavimo komandos, sudarytos iš civilinės saugos pajėgų ir kitų įvykio vietoje dalyvaujančių subjektų, bei vykdomi šių komandų narių bendri mokymai ir pratybos (8 lentelė). Šių komandų veikla bus organizuojama ir koordinuojama per Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento teritorinius struktūrinius padalinius. Komandų sudėties, darbo organizavimo, aktyvavimo, apimant gelbėjimo darbų koordinavimo štabą, reagavimo ir kiti veiklos aspektai bus nustatyti Krizių valdymo ir civilinės saugos įstatyme bei jo įgyvendinamuosiuose teisės aktuose;

15.5.2. bus sudarytos ir plėtojamos tarptautinės pagalbos teikimo komandos: tarptautinius paieškos ir gelbėjimo miestuose reikalavimus atitinkanti gelbėtojų komanda USAR (angl. *Urban Search and Rescue*) ir skubiosios medicinos pagalbos komanda, kuri taps Pasaulio sveikatos organizacijos mobiliųjų komandų tinklo dalimi (8 lentelė);

15.5.3. remiantis užsienio šalių praktika, priešgaisrinėse gelbėjimo pajėgose bus kuriami išminavimo pajėgumai, aprūpinant šias pajėgas reikiamomis priemonėmis per Viešojo saugumo stiprinimo ir plėtros programą.

8 lentelė. Civilinės saugos pagalbos komandų formavimo srityje numatomos investicinės veiklos ir jomis siekiamas pokytis

Situacija 2023 m. pabaigoje	Siekiamas pokytis 2030 m.		Preliminarus finansavimas 2024–2030 m., tūkst. Eur	
	Investicinė veikla	Produkto rodiklis	Numatytas (skirtas)	Trūkstamas papildomas
Ne visų civilinės saugos pajėgų, savivaldybių ir kitų subjektų įtrauktis į kompleksinio pobūdžio vietinio lygmens įvykių likvidavimą yra operatyvi ir veiksminga	Nacionalinių jungtinių greitojo reagavimo komandų sudarymas šalies regionų centruose, apimant jų apmokymą ir pratybas	Sukurtos 24/7 principu veikiančios 5 nacionalinės jungtinės greitojo reagavimo komandos		250 (1 pastaba)
Lietuva turi tik vieną nuolatinę civilinės saugos pagalbos komandą operacijoms užsienyje (tarptautinei pagalbai teikti) – potvynių padariniams likviduoti. Siekiant stiprinti parengtį reikia sukurti naujas kitų specializacijų komandas	Naujų nuolatinių tarptautinės pagalbos teikimo komandų sudarymas ir parengties užtikrinimas, apimant jų aprūpinimą, mokymus ir pratybas	Sukurta tarptautinės pagalbos teikimo komanda gelbėjimo darbams griuvėsiuose		500

Situacija 2023 m. pabaigoje	Siekiamas pokytis 2030 m.		Preliminarus finansavimas 2024–2030 m., tūkst. Eur	
	Investicinė veikla	Produkto rodiklis	Numatytas (skirtas)	Trūkstamas papildomas
Ruošiamasi sertifikuoti skubiosios medicinos pagalbos komandą (toliau – EMT), kuri kartu su kitų šalių komandomis dalyvaus tarptautinės pagalbos misijose ir teiks pagalbą užsienio šalyse ir Lietuvoje		Kuriant EMT suorganizuota ne mažiau kaip 30 parengtumo didinimo veiklų (mokymai, pratybos) jos nariams	2059 (2 pastaba)	1563

Pastabos:

1. Nurodytas finansavimas apima šių komandų narių bendrus mokymus ir pratybas. Kitas lėšų poreikis (darbo užmokesčiui, aprūpinimui darbo priemonėmis) bus planuojamas atskirai kaip lėšų poreikis tęstinei veiklai.
2. Dalinis EMT komandos aprūpinimas įranga ir priemonėmis, kurio vertė 2 059 tūkst. Eur, 2024 m. vykdomas iš tęstinės veiklos lėšų.

15.6. Stiprinant pasirengimą cheminėms, biologinėms, radiologinėms ir branduolinėms grėsmėms:

15.6.1. bus toliau vystomi civilinės saugos pajėgų ir kitų subjektų pasirengimo reaguoti į branduolines ar radiologines avarijas, cheminių, biologinių ir radioaktyviųjų medžiagų aptikimo, identifikavimo, stebėsenos ir atsako pajėgumai, aprūpinant pajėgas ir kitus subjektus reikiama technika, įranga bei priemonėmis (9 lentelė). Atskiras dėmesys bus skiriamas plėtoti, palaikyti ir atnaujinti radiacinio pavojaus nustatymo pajėgumus;

15.6.2. bus rengiamos valstybės lygio civilinės saugos pratybos, dalyvaujama užsienio šalių rengiamose pratybose, taip pat plėtojamas bendradarbiavimas su užsienio šalių laboratorijomis, atliekančiomis atitinkamus tyrimus.

9 lentelė. Rengiantis cheminėms, biologinėms, radiologinėms ir branduolinėms grėsmėms numatomos investicinės priemonės ir jomis siekiamas pokytis

Situacija 2023 m. pabaigoje	Siekiamas pokytis 2030 m.		Preliminarus finansavimas 2024–2030 m., tūkst. Eur	
	Investicinė priemonė	Produkto rodiklis	Numatytas (skirtas)	Trūkstamas papildomas
Vyriausybei 2021 m. pritarus Valstybės institucijų ir savivaldybių pasirengimo galimai radiologinei ar branduolinei avarijai Baltarusijos atominėje elektrinėje priemonių planui ir numčius per 90 mln. Eur finansavimą jam įgyvendinti 2022–2026 m., vykdomos investicijos ne tik stiprina pasirengimą galimai radiologinei ar branduolinei avarijai šioje elektrinėje, bet ir kitoms grėsmėms	Sanitarinio švarinimo punktų gyventojams, technikai ir daiktams švarinti įsigijimas	Įsigyti ne mažiau kaip 8 mobilūs švarinimo punktai	3 620	1 300
	Technikos radiacinei žvalgybai iš oro ir kitoms funkcijoms ore įsigijimas, užtikrinant 24/7 veikimą	Įsigytas 1 sraigtasparnis	23 000	

Technikos, skirtos sustiprinti mobilumą veikti aplink užterštą teritoriją, įsigijimas	Įsigytos 2 mobilios vadavietės	500

15.7. Stiprinant civilinės saugos mokymo pajėgumus:

15.7.1. bus didinami Ugniagesių gelbėtojų mokyklos civilinės saugos mokymo pajėgumai investuojant į mokymų bazės plėtrą (10 lentelė) ir žmogiškųjų išteklių sukomplektavimą, jų kompetencijos kėlimą. Civilinės saugos mokymas taps įtraukesnis ir šiuolaikiškesnis;

15.7.2. tobulinant civilinės saugos mokymo programas ir planuojant jų įgyvendinimą dėmesys bus skiriamas ne tik formalių teorinių žinių teikimui, bet ypač praktinių įgūdžių formavimui. Siekiant šio tikslo aktualus išorės ekspertų, ypač Lietuvos šaulių sąjungos, įtraukimas į mokymo procesą.

10 lentelė. Civilinės saugos mokymo pajėgumų srityje numatomos investicinės veiklos ir jomis siekiamas pokytis

Situacija 2023 m. pabaigoje	Siekiamas pokytis 2030 m.		Preliminarus finansavimas 2024–2030 m., tūkst. Eur	
	Investicinė veikla	Produkto rodiklis	Numatytas (skirtas)	Trūkstamas papildomas
Ugniagesių gelbėtojų mokykla neturi modernių mokymo klasių	Įrengtos patalpos, pritaikytos civilinės saugos mokymams ir slėptuvės veiklai	Įrengta ne mažiau kaip 200 kv. m dvigubos paskirties patalpų		1 000

V SKYRIUS

PAŽANGOS PRIEMONĖS, JŲ REZULTATO RODIKLIAI IR PRELIMINARIOS PAŽANGOS LĖŠOS PROGRAMAI ĮGYVENDINTI

16. Civilinės saugos stiprinimo ir plėtros prioritetams įgyvendinti numatomos 3 pažangos priemonės (11 lentelė):

11 lentelė. Pažangos priemonės

Eil. Nr.	Pažangos priemonės pavadinimas	Pažangos priemone įgyvendinamas civilinės saugos stiprinimo ir plėtros prioritetas
1.	Stiprinti pasirengimą valdyti krizes ir ekstremalias situacijas ir šalinti jų padarinius	▪ Priedangų infrastruktūros plėtra ▪ Krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektų parengties ir atsparumo didinimas ▪ Civilinės saugos pagalbos komandų formavimas

			▪ Pasirengimo cheminėms, biologinėms, radiologinėms ir branduolinėms grėsmėms stiprinimas ▪ Civilinės saugos mokymo pajėgumų stiprinimas
2.	Stiprinti gyventojų perspėjimą, informavimą ir savisaugą	➡	▪ Perspėjimo sistemos tobulinimas ir gyventojų informavimo stiprinimas
3.	Stiprinti sveikatos sistemos atsparumą ekstremaliosioms situacijoms, krizėms, karo grėsmėms (pažangos priemonės koordinatorius – Sveikatos apsaugos ministerija)	➡	▪ Sveikatos sistemos atsparumo stiprinimas ▪ Civilinės saugos pagalbos komandų formavimas

17. Preliminarios pažangos lėšos Programai įgyvendinti, pažangos priemonių rezultato rodikliai ir jų reikšmės nurodytos Programos 1 priede.

VI SKYRIUS

PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS

18. Programa įgyvendinama 2024–2030 metais. Programos įgyvendinimo schema pateikiama 2 priede.

19. Programoje numatyti pokyčiai įgyvendinami priimant realaus laiko duomenimis ir įrodymais grindžiamus sprendimus.

20. Programos valdytoja – Vidaus reikalų ministerija. Programą pagal kompetenciją įgyvendina Vidaus reikalų ministerija, Sveikatos apsaugos ministerija bei kiti krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektai.

21. Programos įgyvendinimą organizuoja Vidaus reikalų ministerija ir Sveikatos apsaugos ministerija vadovaudamosi Lietuvos Respublikos strateginio valdymo įstatymo nuostatomis. Programa įgyvendinama rengiant ir įgyvendinant pažangos priemones, numatytas Programoje, taip pat kitose plėtos programose, kurių valdytojai yra Programą įgyvendinančios ministerijos, ir vykdant tęstinės veiklos priemones, numatytas Programą įgyvendinančių institucijų veiklos lygmens planavimo dokumentuose.

22. Programos įgyvendinimas vertinamas pagal Nacionalinio pažangos plano 10 strateginio tikslo „Stiprinti nacionalinį saugumą“ 10.4 uždavinio „Užtikrinti efektyvų krizių nacionalinio saugumo srityje ir ekstremaliųjų situacijų valdymą bei jų prevenciją“ poveikio rodiklius ir Programoje numatytų pažangos priemonių rezultato rodiklius.

23. Programos įgyvendinimo stebėseną atliekama, ataskaitos rengiamos ir vertinimai organizuojami vadovaujantis Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo pagrindų įstatymo ir Strateginio valdymo įstatymo nuostatomis.

**PRELIMINARIOS PAŽANGOS LĖŠOS CIVILINĖS SAUGOS STIPRINIMO IR PLĖTROS PROGRAMAI ĮGYVENDINTI, PAŽANGOS
PRIEMONIŲ REZULTATO RODIKLIAI IR JŲ REIKŠMĖS**

I SKYRIUS

PRELIMINARIOS PAŽANGOS LĖŠOS PROGRAMAI ĮGYVENDINTI

NPP uždavinys	Civilinės saugos stiprinimo ir plėtros prioritetas	NPP finansinėse projekcijose numatytų lėšų suma, tūkst. Eur	NPP finansinėse projekcijose nenumatytų papildomai skirtų lėšų suma, tūkst. Eur	NPP finansinėse projekcijose nenumatytų papildomų lėšų poreikio preliminari suma, tūkst. Eur	Finansavimo šaltiniai
1	2	3	4	5	6
10.4 uždavinys „Užtikrinti efektyvų krizių nacionalinio saugumo srityje ir ekstremaliųjų situacijų valdymą bei jų prevenciją“	1. Priedangų infrastruktūros plėtra			77 000	Valstybės biudžeto lėšos (esant galimybei ir kiti šaltiniai)
	2. Pespėjimo sistemos tobulinimas ir gyventojų informavimo stiprinimas	5 500			2021–2027 m. ES struktūrinių fondų lėšos
				5 500	Valstybės biudžeto lėšos
	3. Krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektų parengties ir atsparumo didinimas		4 634	36 610	Valstybės biudžeto lėšos
	4. Sveikatos sistemos atsparumo stiprinimas		97 402	6 420	Kiti šaltiniai (ES lėšos, bendrojo finansavimo lėšos ir valstybės biudžeto lėšos netinkamam PVM apmokėti)
				19 857	Valstybės biudžeto lėšos

NPP uždavinys	Civilinės saugos stiprinimo ir plėtros prioritetas	NPP finansinėse projekcijose numatytų lėšų suma, tūkst. Eur	NPP finansinėse projekcijose nenumatytų papildomai skirtų lėšų suma, tūkst. Eur	NPP finansinėse projekcijose nenumatytų papildomų lėšų poreikio preliminarinė suma, tūkst. Eur	Finansavimo šaltiniai
1	2	3	4	5	6
	5. Civilinės saugos pagalbos komandų formavimas			2 313	Valstybės biudžeto lėšos (esant galimybei ir kiti šaltiniai)
	6. Pasirengimo cheminėms, biologinėms, radiologinėms ir branduolinėms grėsmėms stiprinimas		27 120	1 300	Valstybės biudžeto lėšos
	7. Civilinės saugos mokymo pajėgumų stiprinimas			1 000	Valstybės biudžeto lėšos
Iš viso:		5 500	129 156	150 000	

Vartojamos santrumpos:

NPP – 2021–2030 metų nacionalinis pažangos planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. rugsėjo 9 d. nutarimu Nr. 998 „Dėl 2021–2030 metų nacionalinio pažangos plano patvirtinimo“.

II SKYRIUS

PAŽANGOS PRIEMONĖS, REZULTATO RODIKLIAI IR JŲ REIKŠMĖS

Eil. Nr.	Priemonė	NPP uždavinys, kurį įgyvendina priemonė	Dalyvaujančios institucijos	Priemonės rezultato rodiklio pavadinimas	Priemonės rezultato rodiklio reikšmės		NPP horizontalieji principai, prie kurių įgyvendinimo prisideda priemonė
					Pradinė reikšmė (metai)	Galutinė reikšmė (2030 m.)	
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Stiprinti pasirengimą valdyti krizes ir ekstremaliąsias situacijas ir šalinti jų padarinius	10.4. Užtikrinti efektyvų krizių nacionalinio saugumo srityje ir ekstremaliųjų situacijų valdymą bei jų prevenciją	Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarija, ministerijos	Gyventojų, kuriems užtikrinta vieta priedangose, dalis, proc.	30 (2023 m.)	50 (2027 m.)	Darnaus vystymosi, lygių galimybių visiems
				Savivaldybių, kuriose priedangose apsaugomų gyventojų dalis atitinka nustatytą poreikį, dalis, proc.	20 (2023 m.)	100	
				Nustatytų kategorijų asmenų, išklausių civilinės saugos mokymo kursą, dalis, proc.	n . d. (2022 m.)	95	
				Pajėgumas švarinti gyventojus, gyventojų skaičius per valandą	n. d. (2022 m.)	≥1 000 (2025 m.)	
				Užtikrinta nuolatinė parengtis (24/7) atlikti radiacinę žvalgybą ir kitas funkcijas iš oro, proc.	33 (2022 m.)	100 (2025 m.)	
				Gyventojų, kurie teigiamai vertina valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų pasirengimą ekstremaliosioms situacijoms, dalis, proc.	30 (2020 m.) (1 pastaba)	45	
				Užtikrintas dalyvavimas civilinės saugos tarptautinės	n. d. (2023 m.)	100	

Eil. Nr.	Priemonė	NPP uždavinys, kurį įgyvendina priemonė	Dalyvaujančios institucijos	Priemonės rezultato rodiklio pavadinimas	Priemonės rezultato rodiklio reikšmės		NPP horizontalieji principai, prie kurių įgyvendinimo prisideda priemonė
					Pradinė reikšmė (metai)	Galutinė reikšmė (2030 m.)	
1	2	3	4	5	6	7	8
				pagalbos teikimo operacijose, proc.			
				Užtikrinta 5-ių nacionalinių jungtinių greitojo reagavimo komandų parengtis, proc.	0 (2023 m.)	100	
2.	Stiprinti gyventojų perspėjimą, informavimą ir savisaugą	10.4. Užtikrinti efektyvų krizių nacionalinio saugumo srityje ir ekstremaliųjų situacijų valdymą bei jų prevenciją	Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarija Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija	Gyventojų, kuriems taikomos apsaugos nuo su klimatu susijusių stichinių nelaimių ne tik pavojingose vietose priemonės, dalis, proc. (2 pastaba)	62,8 (2020 m.)	75 (2029 m.)	Darnaus vystymosi, lygių galimybių visiems, inovatyvumo
				Šalies gyventojų perspėjimo sirenomis pasiekiamumas, ne mažiau kaip, proc.	56,8 (2023 m.)	75	
				Gyventojų, turinčių reikiamų žinių ir priemonių savimi pasirūpinti ne mažiau kaip 3 paras ekstremaliosios situacijos atveju, dalis, proc.	51 (2023 m.)	65	
				Perspėjimo priemonių, suintegruotų į daugiakanalę perspėjimo platformą, dalis, proc.	0 (2023 m.)	100	
				Asmenų su negalia, manančių, kad informacija apie	74 (2022 m.)	85	

Eil. Nr.	Priemonė	NPP uždavinys, kurį įgyvendina priemonė	Dalyvaujančios institucijos	Priemonės rezultato rodiklio pavadinimas	Priemonės rezultato rodiklio reikšmės		NPP horizontalieji principai, prie kurių įgyvendinimo prisideda priemonė
					Pradinė reikšmė (metai)	Galutinė reikšmė (2030 m.)	
1	2	3	4	5	6	7	8
				ekstremaliąsias situacijas pritaikyta jiems, dalis, proc.			
3.	Stiprinti sveikatos sistemos atsparumą ekstremalioms situacijoms, krizėms, karo grėsmėms	10.4. Užtikrinti efektyvų krizių nacionalinio saugumo srityje ir ekstremaliųjų situacijų valdymą bei jų prevenciją	Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija (priemonės koordinatorius), Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarija	Užtikrinta tarptautinės pagalbos teikimo komandos „Emergency Medical Team“ parengtis, proc.	0 (2023 m.)	100	Darnaus vystymosi, lygių galimybių visiems
				Stacionarines paslaugas teikiančių asmens sveikatos priežiūros įstaigų, pasirengusių veikti savarankiškai iki 3 parų ekstremaliosios situacijos, krizės, karo metu, dalis, proc.	21 (2023 m.)	95	
				Nustatytų kategorijų sveikatos sektoriaus specialistų, patobulinusių kvalifikaciją, dalis, proc.	n. d. (2023 m.)	95	
				Europos Sąjungos medicinos priemonių rezervo sandėlio parengtis, proc.	0 (2023 m.)	100 (2026 m.)	

Pastabos:

1. Šio rezultato rodiklio pradinė reikšmė nustatyta pagal „Eurobarometro“ 2020 m. tyrimo duomenis. Nuo 2024 m. rodiklio reikšmės bus nustatomos pagal Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos užsakymu atliekamas nacionalines apklausas.
2. Šis rezultato rodiklis nustatytas 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programoje ir rodo vidurio ir vakarų Lietuvos gyventojų, nelaimės atveju perspėjamų sirenomis, dalį.

Vartojamos santrumpos:

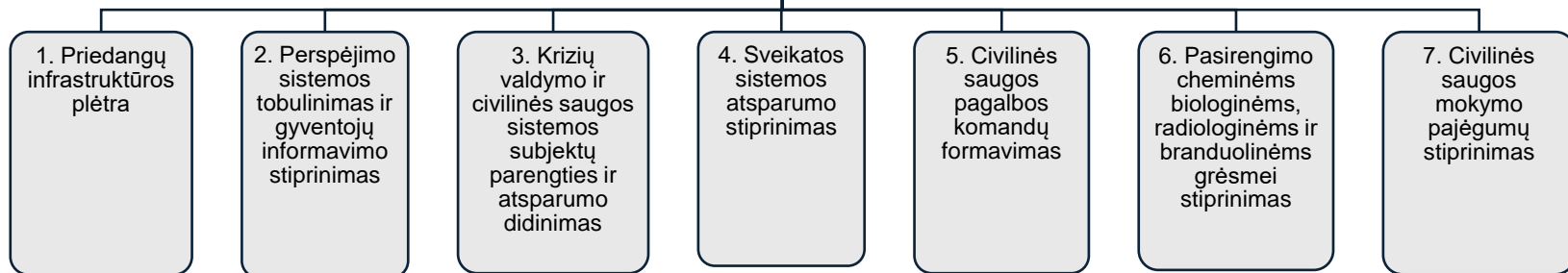
NPP – 2021–2030 metų nacionalinis pažangos planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. rugsėjo 9 d. nutarimu Nr. 998 „Dėl 2021–2030 metų nacionalinio pažangos plano patvirtinimo“.

CIVILINĖS SAUGOS STIPRINIMO IR PLĖTROS PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO SCHEMA

CIVILINĖS SAUGOS STIPRINIMO IR PLĖTROS PROGRAMOS (TOLIAU – PROGRAMA) STRATEGINIS TIKSLAS IR 7 PRIORITETAJAM ĮGYVENDINTI

Užtikrinti krizių valdymo ir civilinės saugos sistemas parengtį, atsparumą ir dinamiškumą (adaptyvumą), sudarant sąlygas veiksmingai prevencijai, reagavimui ir greitam atsistatymui, atsižvelgiant į aktualius iššūkius, grėsmes ir pavojus

PRELIMINARUS PAŽANGOS LĖŠŲ POREIKIS PROGRAMOS STRATEGINIAM TIKSLUI PASIEKTI

284 mln. 656 tūkst. Eur

Numatytas preliminarus finansavimas, tūkst. Eur			Trūkstamas preliminarus papildomas finansavimas, tūkst. Eur
Iš viso	Iš jų:		
	NPP finansinėse projekcijose numatytų lėšų suma	NPP finansinėse projekcijose nenumatytų papildomai skirtų lėšų suma	
134 656	5 500	129 156	150 000

PROGRAMOS PRIORITETAMS ĮGYVENDINTI NUMATYTOS INVESTICINĖS VEIKLOS

Prioritetas	Numatytos investicinės veiklos	Preliminarus finansavimas pažangos lėšomis, tūkst. Eur		Siekiamas produkto rodiklis (2030 m.)
		Numatytas (skirtas)	Trūkstamas papildomas	
1	2	3	4	5
1 – Priedangų infrastruktūros plėtra	Naujų priedangų įrengimas, esamų priedangų modernizavimas stiprinant jų atsparumą ir pritaikymą asmenims su negalia		77 000	Įrengta ne mažiau kaip 1200 priedangų
2 – Perspėjimo sistemos tobulinimas ir gyventojų informavimo stiprinimas	Naujų sirenų įsigijimas, įrengimas ir prijungimas prie centralizuoto valdymo pulto	5 500		Įrengta ne mažiau kaip 275 vnt. naujų sirenų
	LT72 mobiliosios programėlės sukūrimas ir informacinė kampanija 2024–2025 m. (ES civilinės saugos mechanizmo projektas, kurio vertė – 565 tūkst. Eur, tęstinės veiklos lėšos)	Žr. informaciją 2 stulpelyje		Sukurta mobilioji programėlė Įvykdyta informacinė kampanija
	Daugiakanalės perspėjimo platformos, apimančios visas perspėjimo priemonės, sukūrimas ir palaikymas		5 500	Įdiegta bendra valdymo platforma visoms perspėjimo priemonėms aktyvuoti vienu metu
3 – Krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektų parengties ir atsparumo didinimas	Civilinės saugos projektų rėmimas stiprinant prevenciją, parengtį ir apsirūpinimą būtinų priemonių atsargomis		27 294	Valstybės biudžeto lėšomis paremta ne mažiau kaip 80 iniciatyvų, stiprinančių atsparumą
	Karo komendantūrų sąveikos užtikrinimas su civilinės saugos pajėgomis		9 000	Suorganizuota ne mažiau kaip 27 sąveikumo stiprinimo veiklų (mokymai, pratybos, aprūpinimas)
	Galimybių suteikti civilinės saugos pagalbą asmenims su negalia didinimas (ES civilinės saugos mechanizmo projektas, kurio vertė – 378 tūkst. Eur, tęstinės veiklos lėšos)	Žr. informaciją 2 stulpelyje		Sukurta išankstinė registracijos platforma, kurioje asmenys su negalia galės užregistruoti savo pagalbos poreikius
	Valstybės rezervo civilinės saugos priemonių atsargų sandėlių statyba	4 634	316	Pastatyta ir įrengta ne mažiau kaip 2800 kv. m sandėliavimo paskirties patalpų
4 – Sveikatos sistemos atsparumo stiprinimas	Sveikatos priežiūros įstaigų reikiamų priemonių įsigijimas (patalpų pritaikymas) siekiant užtikrinti veiklos tęstinumą (I prioriteto įstaigos)		9 999	14 sveikatos priežiūros įstaigų pasirengusios veikti savarankiškai iki 3 parų
	Sveikatos priežiūros įstaigų reikiamų priemonių įsigijimas (patalpų pritaikymas) siekiant užtikrinti veiklos tęstinumą (II prioriteto įstaigos)		3 858	48 sveikatos priežiūros įstaigos pasirengusios veikti savarankiškai iki 3 parų

	Kompetencijų kėlimas siekiant suteikti ekstremaliųjų situacijų ir grėsmių valdymo žinių bei taktinės medicinos žinių (dalis mokymų vykdoma per plėtos programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. sausio 22 d. nutarimu Nr. 66 „Dėl 2022–2030 m. plėtos programos valdytojos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos sveikatos išsaugojimo ir stiprinimo plėtos programos patvirtinimo“. Tam tikslui numatyta (skirta) suma – 1 422 tūkst. Eur)	Žr. informaciją 2 stulpelyje	6 000	Apmokyta ne mažiau kaip 3 000 sveikatos sektoriaus specialistų
	ES lygmens medicinos priemonių rezervo sandėlio įsteigimas Lietuvoje	97 402	6 420	Veikiantis rescEU sandėlis
	NVO gebėjimų ir sąveikos teikiant pagalbą sveikatos priežiūros įstaigoms ekstremaliųjų situacijų, krizių ar karo atvejais stiprinimas (šiam tikslui 2025–2027 m. numatyta 900 tūkst. Eur tęstinės veiklos lėšų)	Žr. informaciją 2 stulpelyje		500 apmokytų ir parengtų savanorių, ekstremaliųjų situacijų, krizių ar karo metu galinčių teikti išplėstinę pirmąją ir (ar) psichologinę pagalbą
5 – Civilinės saugos pagalbos komandų formavimas	Nacionalinių jungtinių greitojo reagavimo komandų sudarymas šalies regionų centruose, apimant jų apmokymą ir pratybas		250	Sukurtos 24/7 principu veikiančios 5 nacionalinės jungtinės greitojo reagavimo komandos
	Naujų nuolatinių tarptautinės pagalbos teikimo komandų sudarymas ir parengties užtikrinimas, apimant jų aprūpinimą, mokymus ir pratybas (dalinis „Emergency Medical Team“ (toliau – EMT) komandos aprūpinimas vykdomas 2024 m. iš tęstinės veiklos lėšų. Tam tikslui numatyta (skirta) suma – 2 059 tūkst. Eur)		500	Sukurta tarptautinės pagalbos teikimo komanda gelbėjimo darbams griuvėsiuose
		Žr. informaciją 2 stulpelyje	1563	Kuriant EMT suorganizuota ne mažiau kaip 30 parengtumo didinimo veiklų (mokymai, pratybos) jos nariams
6 – Pasirengimo cheminėms, biologinėms, radiologinėms ir branduolinėms grėsmėms stiprinimas	Sanitarinio švarinimo punktų gyventojams, technikai ir daiktams švarinti įsigijimas	3 620	1 300	Įsigyti ne mažiau kaip 8 mobilūs švarinimo punktai
	Technikos radiacinei žvalgybai iš oro ir kitoms funkcijoms ore įsigijimas, užtikrinant 24/7 veikimą	23 000		Įsigytas 1 sraigtasparnis
	Technikos, skirtos sustiprinti mobilumą veikti esant užterštai teritorijai, įsigijimas	500		Įsigytos 2 mobilios vadavietės
7 – Civilinės saugos mokymo pajėgumų stiprinimas	Įrengtos patalpos, pritaikytos civilinės saugos mokymams ir slėptuvės veiklai		1 000	Įrengta ne mažiau kaip 200 kv. m dvigubos paskirties patalpų
	Iš viso	134 656	150 000	

LAUKIAMAS POKYTIS 2030 M.

85 proc. gyventojų laikys Lietuvą saugia šalimi gyventi

Prioritetas	Rezultato rodikliai		
	Pavadinimas	Pradinė reikšmė (2023 m.)	Galutinė reikšmė (2030 m.)
1 – Priedangų infrastruktūros plėtra	Gyventojų, kuriems užtikrinta vieta priedangose, dalis, proc.	30	50 (2027 m.)
	Savivaldybių, kuriose priedangose apsaugomų gyventojų dalis atitinka nustatytą poreikį, dalis, proc.	20	100
2 – Perspėjimo sistemos tobulinimas ir gyventojų informavimo stiprinimas	Šalies gyventojų perspėjimo sirenomis pasiekiamumas, ne mažiau kaip, proc.	56,8	75
	Gyventojų, kuriems taikomos apsaugos nuo su klimatu susijusių stichinių nelaimių ne tik pavojingose vietose priemonės, dalis, proc.	62,8	75
	Gyventojų, turinčių reikiamų žinių ir priemonių savimi pasirūpinti ne mažiau kaip 3 paras ekstremaliosios situacijos atveju, dalis, proc.	51	65
	Asmenų su negalia, manančių, kad informacija apie ekstremaliąsias situacijas pritaikyta jiems, dalis, proc.	74 (2022 m.)	85
	Perspėjimo priemonių, suintegruotų į daugiakanalę perspėjimo platformą, dalis, proc.	0	100
3 – Krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektų parengties ir atsparumo didinimas	Gyventojų, kurie teigiamai vertina valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų pasirengimą ekstremaliosioms situacijoms, dalis, proc.	30 (2020 m.)	45
4 – Sveikatos sistemos atsparumo stiprinimas	Stacionarines paslaugas teikiančių asmens sveikatos priežiūros įstaigų, pasirengusių veikti savarankiškai iki 3 parų ekstremaliosios situacijos, krizės, karo metu, dalis, proc.	21	95
	Nustatytų kategorijų sveikatos sektoriaus specialistų, patobulinusių kvalifikaciją, dalis, proc.	n. d.	95
	Europos Sąjungos medicinos priemonių rezervo sandėlio parengtis, proc.	0	100
5 – Civilinės saugos pagalbos komandų formavimas	Užtikrintas dalyvavimas civilinės saugos tarptautinės pagalbos teikimo operacijose, proc.	n. d.	100
	Užtikrinta 5-ių nacionalinių jungtinių greitojo reagavimo komandų parengtis, proc.	0	100
	Užtikrinta tarptautinės pagalbos teikimo komandos „Emergency Medical Team“ parengtis, proc.	0	100
6 – Pasirengimo cheminėms, biologinėms, radiologinėms ir branduolinėms grėsmėms stiprinimas	Pajėgumas švarinti gyventojus, gyventojų skaičius per valandą	n. d. (2022 m.)	≥1 000
	Užtikrinta nuolatinė parengtis (24/7) atlikti radiacinę žvalgybą ir kitas funkcijas iš oro, proc.	33 (2022 m.)	100
7 – Civilinės saugos mokymo pajėgumų stiprinimas	Nustatytų kategorijų asmenų, išklausių civilinės saugos mokymo kursą, dalis, proc.	n. d.	95

Vartojamos santrumpos:

NPP – 2021–2030 metų nacionalinis pažangos planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. rugsėjo 9 d. nutarimu Nr. 998 „Dėl 2021–2030 metų nacionalinio pažangos plano patvirtinimo“.